

Současná situace odborného vztahu SBS a PČR a budoucí vývoj

Martin Vilém

Bakalářská práce
2006

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta aplikované informatiky

Vložit oficiální zadání diplomové/bakalářské práce

Rád bych poděkoval svému vedoucímu bakalářské práce panu JUDr. Vladimíru Lauckému, jenž mi pomohl získat materiály pro tuto práci. Dále bych chtěl poděkovat panu Raškovi (majitel bezpečnostní agentury Raška) a Hryciowi (spolumajitel bezpečnostní agentury ANIM), kteří poskytli informace z oblasti soukromých bezpečnostních služeb.

Prohlašuji, že jsem na celé diplomové práci pracoval/a samostatně a použitou literaturu jsem citoval/a.

Ve Zlíně, 12. 06. 2006

.....

jméno diplomanta

Abstrakt

V bakalářské práci provádím analýzu současného odborného vztahu soukromých bezpečnostních služeb a policie ČR. V práci se snažím nastítnit problémy takové, jaké v naší demokratické zemi jsou. Dále se v této práci zabývám řešením současného stavu a snažím se naznačit řešení problému z pohledu svých zkušeností z praxe, které mám z práce u policie ČR.

In my bachelor thesis I do analysis of the present professional relations between private security services and Police of the Czech Republic. In my essay I am trying to show problems Police of the Czech Republic and security services in our democratic country too. I am thinking about some solutions of problems between these institutions which can be found from the view of employee of the Czech Republic`s Police.

OBSAH

Úvod

1 HISTORIE	8
2 KRIMINALITA	10
3 POLICIE	13
3.1 ÚKOLY POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY	14
3.2 POVINNOSTI POLICISTY	16
3.3 OPRÁVNĚNÍ POLICISTY	16
3.3.1 Oprávnění požadovat prokázání totožnosti	17
3.3.2 Oprávnění zajistit osoby	18
3.3.3 Oprávnění k omezení pohybu agresivních osob	18
3.3.4 Oprávnění odebrat zbraň	19
3.3.5 Oprávnění k prohlídce dopravních prostředků	19
3.3.6 Oprávnění při zajišťování bezpečnosti chráněných osob	19
3.3.7 Oprávnění zakázat vstup na určená místa	20
3.3.8 Oprávnění při zajišťování bezpečnosti civilní letecké dopravy	20
3.3.9 Oprávnění ke vstupu do živnostenských provozoven	20
3.3.10 Oprávnění otevřít byt nebo jiný uzavřený prostor	20
3.3.11 Oprávnění k používání podpůrných operativně pátracích prostředků	20
3.3.12 Donucovací prostředky	21
3.3.13 Použití zbraně	21
3.3.14 Ostatní oprávnění	22
4 SOUKROMÉ BEZPEČNOSTNÍ SLUŽBY	23
4.1 ZÁKLADNÍ ZÁKONY	25
4.1.1 Živnostenský zákon	26
4.1.2 Občanský zákoník	28
4.1.3 Trestní zákon	30
4.1.4 Trestní řád	30
4.1.5 Zákoník práce	31
5 SOUČASNÝ STAV A BUDOUCÍ VÝVOJ V ČR	32
5.1 KRIMINALITA V ČR	32
5.2 ZÁKLADY BEZPEČNOSTI V OBLASTI KRIMINALITY	33
5.2.1 Stará zástavba	35
5.2.2 Nová zástavba	36
5.3 POLICIE ČR A SOUKROMÉ BEZPEČNOSTNÍ SLUŽBY	36
5.3.1 Současný vztah	37
5.3.2 Budoucí vývoj v ČR	38
5.3.3 Policie a budoucnost	41
5.3.4 Soukromé bezpečnosti a budoucnost	41
6 VYHODNOCENÍ	44
6.1 ZÁKONY	45
6.2 PROBLÉMY POLICIE ČR	47
6.3 PROBLÉMY SOUKROMÝCH BEZPEČNOSTNÍCH SLUŽEB	51
Závěr	53
Seznam použité literatury	55
Přílohy	58

ÚVOD

V dnešní demokratické době se na zajišťování ochrany právních jistot kromě samotných občanů České republiky podílí i různé státní a nestátní složky. Ze státních složek jsou to především Policie ČR, armáda ČR, civilní a vojenské rozvědky. Policie ČR má tuto povinnost ochrany právních jistot se zákona a její úkoly jsou uvedeny v samotném zákoně o policii.

Velkou úlohu mají na prohloubení právních jistot také nestátní složky. První je obecní policie, kterou zřizuje zastupitelstvo města nebo obce, druhé jsou soukromé bezpečnostní služby, které vznikají na základě živnostenského zákona a třetí jsou různá občanská sdružení. Právě nestátní složky mají v místě své působnosti velký vliv a pomáhají svou přítomností k prohloubení právních jistot občanů.

Obecní policie se podobně jako státní policie řídí svým vlastním zákonem a to zákonem o obecní policii. Nato soukromé bezpečnostní služby, které nemají svůj vlastní zákon se řídí všeobecnými platnými právními předpisy tak, jako ostatní občané a firmy. Velkou výhodou soukromých bezpečnostních služeb je, že jsou schopny za úplatu zajistit kvalifikovaně na profesionálním základě specifické služby jak jednotlivým občanům, tak i fyzickým nebo právnickým firmám.

Policie ČR má své úkoly dány zákonem, tyto jednotlivé úkoly musí plnit a nemůže si vybrat úkoly, které chce plnit a které nechce. Stejně je na tom i obecní policie. Nato právě soukromé bezpečnostní služby mají možnost si vybrat z velkého množství živností, které spadají do jejich oblasti podnikání a v některých pak podnikat.

Taková firma se může zabývat pouze jednou činností, nebo může podnikat ve více oblastech. Jejich výběr záleží pouze na poptávce trhu a majiteli firmy, jakou službou se bude firma zabývat. Samotní občané, fyzické nebo právnické osoby se nemusí poté spoléhat pouze na bezpečnostní složky státu nebo obcí, ale mohou nezávisle na nich činit různá opatření k zajištění jejich práv, nebo v některých případech využít právě nějakou soukromou bezpečnostní službu, která pak kvalifikovaně provede požadovaný úkon a výsledek předá zadavateli bez nutnosti připravit do problému právě ostatní složky.

V dnešní době při zajišťování právních jistot v České republice státními bezpečnostními složkami, obcemi a soukromými bezpečnostními službami můžeme narazit na několik úskalí, která jejich práci stěžují, znemožňují a nelze účinně využít všech možných dostupných prostředků, které mají. I přes upozorňování na jednotlivé problémy,

nejdou tyto problémy nijak řešeny a v očích občanů nebo v očí fyzických a právnických osob mohou vyvolat dojem, že je nezájem či neochota problémy občanů nebo firem těmito subjekty řešit.

Moje bakalářská práce je zaměřena na rozbor současného odborného vztahu Policie České republiky a soukromých bezpečnostních služeb tak, aby si čtenář udělal představu o tomto problému a dále poukazuje na problémy, se kterými se musí Policie ČR a soukromé bezpečnostní služby potýkat.

Na konci práce by se měl čtenář dozvědět podrobnosti tohoto problému, zjistí, že ne vždy za neúspěchem stojí policie nebo soukromá bezpečnostní služba, protože úspěch ovlivňují i jiné faktory. V práci bude čtenář seznámen s možným řešením, které bude vypracováno dle mých zkušeností u Policie ČR.

1 HISTORIE

Kořeny bezpečnostních sil můžeme najít v daleké minulosti, kde šlechtici a panovníci využívali služeb jiných lidí ke špionáži, střežení a ochraně majetku nebo osob a k jiným činnostem. Mezi takové patřili např. vrchnostenský dráb, myslivec atd.

V minulosti byl zdrojem moci soudní, správní a výkonné král. Ten však nemohl dohlížet na vše a tak bylo potřeba, aby byl zastoupen. V městském právu a soudnictví byl zastoupen královským podkomořím, pořádkovou a policejní službu řídila městská rada a nejvyšším velitelem městské policie byl rychtář, který pak předsedal městskému soudu a městské radě. Za Marie Terezie a Josefa II. řídil městskou policii městský policejní komisař.

Policie a soukromé bezpečnostní služby v České republice jak je chápeme dnes, vznikly teprve se vznikem našeho státu a to v roce 1918. V soukromém sektoru vznikaly především bezpečnostní služby se zaměřením na ochranu majetku a osob. Utvářely se různé ozbrojené bankovní stráže, ale i polní hlídači či detektivní služby.

Největší nárůst kriminality v České republice nastal v poválečné a porevoluční době v období do začátku třicátých let 20. století. Praha se začala rozrůstat, nastal velký nárůst obyvatel (až na 780 000) a Praha se začala měnit ve velkoměsto, ale také začala neúměrně růst kriminalita. Na takto velký počet obyvatel měla Praha šest konceptních úředníků a okolo 80 civilních strážníků (detektivů). Ročně bylo podáno okolo 11 500 trestních oznámení na neznámého pachatele, vydáno okolo 4 500 zatykačů. Takové velké množství případů nebylo možné realizovat a to ani v případě, kdyby měli k dispozici auta a motorky. Takové množství nemohlo 80 detektivů nikdy zvládnout i kdyby každý pracoval ve dne v noci a proto ti detektivové odcházeli do jiných rezortů.

Nejznámější oddělení, bylo bezpečnostní oddělení IV, tzv. pražská čtyřka, která soustřeďovala kriminální agendu a stížnosti veřejnosti nespokojené s ochranou majetku a životů v Praze. Toto oddělení mělo 142 pracovních míst, z toho 110 detektivů. Přitom bylo plánovaných 520 míst, ale pro nedostatek kancelářských pracovníků, byla většina přesunuta do kanceláří. Důvod takového jednání byl jednoduchý. Kdyby se ti pracovníci nepřesunuli do kanceláří, trvalo by vyřízení některých agent nepřiměřeně dlouho (na pas by se čekalo ½ roku). Přitom jeden úředník musel vyřídit okolo 18 000 spisů a na jednoho detektiva připadalo okolo 10 000 spisů (to je v průměru 33 spisů na den) a to za pouhých 650 Kč měsíčně.

I v této době měla policie své problémy, které se jí nedařilo i přes interpelace v parlamentě řešit.

Za okupace v období 1938-1945 byla policie řízena německými nástupci a příchodem okupačních vojsk se zavedla jízda vpravo.

Po osvobození naší republiky se zhroutil celý systém německé policie a 29.7.1945 vznikl nový policejní systém SNB Československa. Po nástupu komunismu bylo podnikání zakázáno a proto se jakákoliv podnikatelská činnost v průmyslu komerční bezpečnosti nemohla rozvíjet. V období komunismu byla bezpečnost občanů, majetku a veřejného pořádku svěřena pouze do rukou státu.

V roce 1989 po pádu komunismu začaly vznikat zákony, které umožnili opět podnikat a mezi tyto činnosti patřilo i podnikání v průmyslu komerční bezpečnosti.

2 KRIMINALITA

Bezpečnosti, ochraně osob, majetku nebo života, nebyla až do minulého století věnována velká pozornost. Dříve dopadený zločinec byl potrestán a více se o věc nikdo nestaral. Bohužel se zločin vyvíjel a z původních primitivních nástrojů a pomůcek je začali zločinci postupně nahrazovat stále dokonalejšími nástroji a pomůckami. Jako nástroje se zdokonaloval i způsob provádění trestných činů.

Každý občan si však musí uvědomit, že trestný čin nebo jiné společensky závadové jednání je reálnou skutečností a děje se neustále okolo nás. Neustále se setkáváme z protiprávním jednáním, jak v osobním životě, tak z různých médií. Kriminalita je sociální jev, kterým se musí každá společnost zabývat. Jedná se o celospolečenský problém.

Podle výzkumu Institutu pro výzkum veřejného mínění stojí problém kriminality u občanů na prvních místech. Kriminalita je problém, který se nachází v oči občanů před jinými závažnými problémy, jako jsou ekonomické reformy, nezaměstnanost, životní prostředí, životní úroveň a další.

V současné době existují různé druhy trestné činnosti a závadového protiprávního jednání. Trestné činy jsou vyjmenovány v trestním zákoně nebo v přestupkovém zákoně. Ostatní protiprávní jednání jsou vypsány u samotných zákonů a jiných zákonných norem, kde za nedodržení předepsaných pravidel hrozí různé sankce a to od napomenutí, přes pokuty po zrušení živnosti a jiné tresty.

Kriminalitu v současné době můžeme dělit na několik kategorií. Máme zde kriminalitu dětí a mládeže, kriminalitu v oblasti duševního vlastnictví, násilná kriminalita, majetková kriminalita, kriminalita cizinců, kriminalita páchaná na dětech, trestná činnost policistů, trestná činnost na linii životního prostředí, kriminalita v silniční dopravě, počítačová kriminalita, drogová kriminalita, organizovaný zločin, terorismus, špionáž atd.

Občany v běžném životě obtěžuje především drobná kriminalita. Pokud jde ale o zločiny, tak největší problémem v současné době je organizovaný zločin a terorismus. Organizovaný zločin svou podstatou představuje pro svět velké bezpečnostní riziko. Organizovaný zločin svým jednáním může ohrozit i stabilitu politického systému. V posledních letech se organizovaný zločin nejvíce rozvíjel v postkomunistických zemích, ve kterých se vytvořily pro jeho činnost vhodné podmínky.

Definice organizovaného zločinu je těžká. Její podoby se značně liší, ale můžeme říci, že se jedná o plánovanou trestnou činnost a její cíl je dosažení vysokého zisku nebo vlivu na veřejný život. Má hierarchickou strukturu, uplatňuje v ní dělbu práce a přijímá zvláštní ochranná opatření proti odhalení a postihu trestné činnosti.

Organizovaný zločin se zabývá různou kriminalitou, jako je kriminalita spjatá s nočním životem (nočních lokálů, heren, sázkových kanceláří, zábavních podniků, erotických salónů, nevěstinců atd.), drogová kriminalita, racketiering (rektýring-vydírání drobných podnikatelů), majetková kriminalita a loupeže, nelegální obchod se starožitnostmi a uměleckými díly, padělání peněz, mincí, šeků a platebních dokumentů, nelegální převod cizinců a jejich zaměstnávání, nelegální obchod se zbraněmi a vojenským materiálem, hospodářská kriminalita, která může způsobit velké škody (podvody, zpronevěra, zneužití plných mocí, nekalá soutěž, špionáž, porušování patentů a práv, devizové a celní delikty, poškozování věřitele, praní špinavých peněz), počítačová kriminalita.

V současné době rozlišujeme dva druhy typů organizovaného zločinu. První je mafiánský typ, který je založený na historických tradicích rodinných klanů a druhý typ je kriminální seskupení nebo kriminální propojení.

Kriminalita a sdělovací prostředky

Velký vliv na vnímání a hodnocení kriminality mají v dnešní době masmédia, které přináší zprávy o trestných činech a jiných závadových jednání. Před revolucí podléhala media kontrole a informovanost veřejnosti byla malá a výběr činů, které budou zveřejněny podléhala selekci. Po převratu v roce 1989 dolehla na média konkurenční boj. Média zjistila, že zprávy o kriminalitě jsou veřejností vítána (jsou zajímavé jako „prodejní šlágr“).

Média mají velký význam pro informování lidí o kriminalitě, ale také mají vliv na utváření postojů a mínění. Je ale třeba upozornit, že media se dívají na kriminalitu ze svého úhlu pohledu, preferují vlastní zájmy a v neposlední řadě jsou to finanční hlediska a jejich zájmy, které nejsou totožné se zájmy obecnými. Proto média vybírají takové zprávy, které můžou prodat, takové, které zvednout jejich sledovanost a zisk.

3 POLICIE

Policie ČR je zřízena zákonem č. 283/91Sb. ve znění pozdějších předpisů ze dne 21. června 1991. Policie České republiky vznikla za účelem zajištění vnitřního pořádku a bezpečnosti. Jedná se o ozbrojený bezpečnostní sbor České republiky s názvem Policie České republiky s působností na celém území ČR. Policie ČR je podřízena ministru vnitra (ministerstvu vnitra) a je organizována do tří základních stupňů.

- o policejní prezídium České republiky
- o Policie České republiky útvary s působností na celém území ČR
- o Policie České republiky útvary s územně vymezenou působností

Nejvyšší útvarem policie je tedy v současné době policejní prezídium České republiky v čele s policejním prezidentem. Pracovníci policejního prezidia organizují a řídí celý chod policie.

Útvary s působností na celém území ČR mají oprávnění pracovat na celém území naší republiky. Jedná se o ty útvary policie, kde je třeba v rámci náplně práce, pracovat po celém území ČR a nejde jejich činnost řešit lokálně (převážně se zabývá závažnou trestnou činností).

Útvary s územně vymezenou působností mohou působit a jednat jenom na svém vymezeném území. Jedná se o správy krajů a správu hl. m. Prahy.

Je třeba zdůraznit, že policie je financována ze státního rozpočtu a svou činností nevytváří žádný zisk a ani to není její cíl. Jedná se tedy o rozpočtovou organizaci, která svou činností nemá za úkol vytvářet zisk a pokud svou činností získá nějaké peníze (zabavené peníze z trestné činnosti, pokuty atd.), ty policii nebo ministerstvu vnitra nezůstávají, ale jdou do státního rozpočtu, kde jsou přerozděleny.

Většina zaměstnanců v naší republice je zaměstnána v pracovním poměru, ale policie a některé další složky jsou ve služebním poměru. Takovým zákonem pro příslušníky Policie ČR republiky je zákon o služebním poměru příslušníků Policie České republiky z. č. 186/1992 Sb. Zákon nám upravuje služební poměr příslušníků Policie ČR. V zákoně se nachází základní podmínky:

- o Příjímání řízení
- o Vznik služebního poměru
- o Služební přísaha, která zní: "Slibuji, že budu čestným, statečným a ukázněným příslušníkem Policie České republiky. Své síly a schopnosti

vynaložím ve prospěch společnosti tak, abych chránil práva občanů, veřejný pořádek a bezpečnost a ústavní zřízení České republiky, a to i s nasazením vlastního života. Při plnění svých služebních povinností se budu vždy řídit ústavou a zákony a v souladu s nimi i rozkazy a pokyny svých nadřízených. Tak přísahám."

- o Pracovní podmínky
- o Zproštění výkonu služby
- o Povinnosti policisty a nadřízeného
- o Kázeňské odměny, tresty
- o Pracovní doba, dovolená
- o Vzdělávání
- o Odpovědnost za škody
- o Ukončení služebního poměru a nároky policisty
- o A dále upravuje další pracovně právní vztahy

3.1 Úkoly Policie České republiky

Dále byla potřeba definovat pracovní náplň policie tak, aby bylo jasné, co vše spadá do její působnosti. Ve zmíněném zákoně č. 283/91Sb. o policii, jsou stanovené úkoly policie. Policie plní úkoly ve věcech vnitřního pořádku a bezpečnosti. Dále pak plní další úkoly v rozsahu a způsobem stanoveným jinými právními předpisy, jako jiné zákony, nařízení a dále podle platných mezinárodních smluv, které parlament schválil, ratifikoval a vyhlásil. Je třeba si uvědomit velký rozsah úkolů a které se musí snažit plnit i přes všechna úskalí, které tuto službu stěžují. Samotný zákon 283/91 Sb., pak vymezuje úkoly policie v § 2:

- o Chrání bezpečnost osob a majetku
- o Spolupůsobí při zajišťování veřejného pořádku, a byl-li porušen, činí opatření k jeho obnovení
- o Vede boj proti terorismu
- o Odhaluje trestné činy a zjišťuje jejich pachatele
- o Koná vyšetřování o trestných činech
- o Zajišťuje ochranu státních hranic ve vymezeném rozsahu

- o Zajišťuje ochranu ústavních činitelů České republiky a bezpečnost chráněných osob, kterým je při jejich pobytu na území České republiky poskytována osobní ochrana podle mezinárodních dohod
- o Zajišťuje ochranu zastupitelských úřadů, ochranu sídelních objektů Parlamentu, pokud zákon nestanoví jinak, prezidenta republiky, Ústavního soudu, ministerstva zahraničních věcí, ministerstva vnitra a dalších objektů zvláštního významu pro vnitřní pořádek a bezpečnost, které určí vláda na návrh ministra vnitra; rovněž zajišťuje ochranu objektů, pro které taková ochrana vyplývá z mezinárodní dohody, kterou je Česká republika vázána
- o Dohlíží na bezpečnost a plynulost silničního provozu a spolupůsobí při jeho řízení
- o Odhaluje přestupky
- o Projednává přestupky, pokud tak stanoví zvláštní zákon
- o Vede evidence a statistiky potřebné pro plnění svých úkolů
- o Vyhlašuje celostátní pátrání; přitom je oprávněna zveřejňovat údaje nezbytné k identifikaci hledaných osob
- o Na základě vyznamení orgány Vězeňské služby České republiky provádí úkony související s bezprostředním pronásledováním osob, které uprchly z výkonu vazby nebo z výkonu trestu odnětí svobody
- o Zadržuje svěřence s nařízenou ústavní nebo uloženou ochrannou výchovou, kteří jsou na útěku, a spolupůsobí při jejich vyhledávání
- o Zajišťuje pohotovostní ochranu jaderných zařízení, která určí vláda České republiky, a podílí se na fyzické ochraně jaderného materiálu při jeho přepravě podle zvláštního zákona
- o Kontroluje doklady o pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla podle zvláštního právního předpisu
- o Policie plní též úkoly státní správy, pokud tak stanoví zvláštní zákon
- o Policie plní rovněž úkoly při zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku, které jí ukládají příslušné orgány obcí za podmínek stanovených zvláštními předpisy

3.2 Povinnosti policisty

Jako každý pracující zaměstnanec má i policista při výkonu svého povolání několik povinností. Část povinností je dána v zákoně 283/91Sb. o policii. Ostatní povinnosti, které nejsou napsány v tomto zákoně jsou vyhlášovány na základě jednotlivých nadřízených složek dle potřeb či uvážení nadřízených. Povinnosti policisty mohou být upraveny od přímého nadřízeného až po ministra vnitra.

Při výkonu služby by neměla vzniknout zúčastněným osobám bezdůvodná újma na zdraví nebo majetku či případný zásah do jejich práv a svobod by neměl překročit určitou míru. Dále je třeba všechny zúčastněné osoby poučit o jejich právech a pokud to nejde učinit před zákrokem, tak je poučit a to i dodatečně.

Policista je pak povinen provést zákrok, úkon či jiná opatření, je-li páchán trestný čin či přestupek, nebo je-li tu důvodné podezření z jeho páchání. Pokud je policista mimo službu, musí provést taková opatření, zjistí-li, že je bezprostředně ohrožen život, zdraví či majetek.

Při zákroku, pokud mu to situace dovolí musí použít výzvy, aby bylo jasné, co policista při plnění služebních povinností žádá. Dále se policista prokazuje buď služebním stejnokrojem, služebním průkazem nebo ústně.

Policista není povinen provést služební zákrok nebo úkon, brání-li tomu jiný důležitý zájem služby.

3.3 Oprávnění policisty

Policista má několik oprávnění, která mu zaručují a umožňují provést zákrok či úkon tak, aby dosáhl účelu v konkrétní řešené věci. Základní oprávnění jsou vypsána v zákoně 283/91Sb. Níže jsou pak vypsána některá oprávnění, se kterými policista pracuje při svém výkonu služby.

Policista může využít svých oprávnění pouze v přesně definovaných případech. Pokud by policista využil svého oprávnění v rozporu s podmínkami, porušil by zákon. Přesná znění oprávnění i jejich podmínky jsou vypsána v samotném zákoně. Záleží pouze na uvážení policisty a situaci ve které se nachází, zda své oprávnění využije, nebo zda bude lépe řešit danou situaci jiným způsobem.

Nejlépe je vždy se pokusit domluvit, než přikročit k razantním opatřením, ale také nikdo nemůže očekávat, že se policista bude snažit situaci řešit pouze mírnou cestou, ale v určitých případech mu nezbude než od začátku zakročit razantně.

Policista při plnění služebních úkolů má oprávnění dle § 12 z.č. 283/91Sb. požadovat potřebná vysvětlení od osoby, která může přispět k objasnění věci a stanoví dobu, ve které se osoba musí dostavit na určité místo a osoba musí této výzvě vyhovět a výslech musí být sepsán bez zbytečného odkladu.

Osoba, která podává vysvětlení musí být poučena o svých právech, zejména o možnosti odepření vysvětlení ve stanovených případech napsaných v odstavci 3 a 4, poučit o nárocích na náhradu nutných výdajů či ušlé mzdy, pokud splňuje podmínky pro vydání náhrad.

Je třeba poučit osobu o následcích, pokud se bez dostatečné omluvy nedostaví na výzvu. Taková osoba pak může být kdykoliv předvedena k sepsání protokolu o podání vysvětlení.

3.3.1 Oprávnění požadovat prokázání totožnosti

Policista při provádění zákroků či úkonů má oprávnění požadovat po osobě, aby prokázala svou totožnost a to jméno, příjmení, data narození, trvalý nebo přechodný pobyt. Totožnost osoby může policista zjišťovat v těchto případech:

- o Jeli přistižena při jednání, které mají znaky trestného činu či přestupku
- o Která podává vysvětlení podle § 12/1 z.č. 283/91Sb.
- o U osoby odpovídající popisu hledané či pohřešované osoby
- o U osoby zdržující se bezdůvodně v bezprostřední blízkosti chráněných objektů
- o Osobu, která má na veřejně přístupném místě u sebe zbraň. Zde musí být důvodné podezření, že zbraň bude užito k násilí nebo pohrůžce násilím.
- o Pokud se osoba zdržuje v místech, kde došlo k trestnému činu, dopravní nehodě, požáru nebo jiné mimořádné události.
- o Osoba, která má být předvedena na žádost jiného orgánu
- o Ta, která činí nějaké oznámení
- o Na žádost jiné osoby, existuje-li tu právní zájem na zjištění její totožnosti. Přitom zjišťuje i totožnost osobu, která o prokázání totožnosti žádá.

Pokud se nepodaří totožnost osoby na místě prokázat, je možné takovou osobu předvést na policii za účelem zjištění její totožnosti. Pokud se nepodaří osobu ztotožnit dle poskytnutých dat, má policie 24 hod. od začátku omezení osobní svobody této osoby, aby zjistila její totožnost. Vyzve osobu, aby strpěla nezbytné úkony důležité pro zjištění její totožnosti (daktyloskopické otisky, foto, vnější měření těla, zvláštní markanty atd.).

Pokud se totožnost nepodaří zjistit, musí se po 24 hodinách taková osoba propustit.

3.3.2 Oprávnění zajistit osoby

Policista se při plnění svých povinností může rozhodnout, že je třeba omezit osobní svobodu některé osoby. Omezit osobní svobodu může v případě:

- o Která bezprostředně ohrožuje svůj život anebo život a zdraví jiných osob anebo majetek
- o Která se pokusí o útěk při předvedení
- o Na policejním útvaru slovně uráží jinou osobu či policistu, úmyslně znečišťuje či poškozuje zařízení nebo policejní majetek
- o Která byla přistižena při jednání mající znaky přestupku a je zde důvodná obava v pokračování jedince v protiprávním jednání, nebo bude obava, že bude mařit žádné objasnění věci
- o Osoba mladší 15 let, která byla přistižena při jednání mající znaky trestného činu a je zde důvodná obava, že bude pokračovat ve svém protiprávním jednání, nebo obava, že bude mařit řádné objasnění věci.
- o Cizinec, který se dopustil jednání, pro který lze pobyt v ČR ukončit nebo zahájit řízení o správním vyhoštění a pokud bylo již zahájeno správní řízení o vyhoštění a existuje-li důvod pro zajištění dle zvláštního předpisu
- o Cizinec má být podle rozhodnutí vyhoštěn
- o Pokud cizinec neoprávněně vstoupil či pobývá na území ČR

3.3.3 Oprávnění k omezení pohybu agresivních osob

Pokud se policista při plnění svých zákroků či úkolů setká s agresivní osobou, může takovou osobu omezit na její osobní svobodě v případech:

Kdy fyzicky napadá jinou osobu nebo policistu, poškozuje cizí majetek nebo se pokusí o útěk, lze takovou osobu omezit na volném pohybu připoutáním k vhodnému předmětu. Takové omezení může trvat maximálně 2 hodiny.

Toto oprávnění umožňuje policistovi, aby osobu omezil na pohybu, čímž chrání své okolí a zároveň se nemusí pohybovat v blízkosti takové osoby a je zabezpečeno, že nikdo nebude napaden.

3.3.4 Oprávnění odebrat zbraň

Aby policista chránil život a zdraví, je oprávněn se přesvědčit zda osoba, kterou předvádí, zajišťuje nebo proti které směřuje jeho služební zákrok z důvodu jejího agresivního chování, zda taková osoba nemá u sebe zbraň.

Pokud na místě veřejně přístupném, je-li to nezbytné v zájmu ochrany veřejného pořádku, života a zdraví osob nebo bezpečnosti majetku a hrozí-li, že by zbraň mohla být užitá k násilí či pohrůžce násilí, může policista po marné výzvě k vydání zbraně tuto zbraň odebrat.

Je třeba pak zdůraznit, že zbraní se zde rozumí vše, čím lze provést útok proti tělu důrazněji.

3.3.5 Oprávnění k prohlídce dopravních prostředků

Policista může prohlédat dopravní prostředek při pronásledování pachatele zvláště závažného úmyslného trestného činu nebo úmyslných trestných činů, k jejichž stíhání zavazuje mezinárodní smlouva, při pátrání po věcech pocházejících nebo souvisejících s uvedenými trestnými činy, zda se v nich věci či pachatelé nenacházejí.

Dopravní prostředek může policista prohlédat při pátrání po hledaných osobách, zbraních, střelivu, výbušninách, omamných prostředcích a odcizených věcech, je-li důvodné podezření, že se některá z věcí či osoba vněm nachází.

3.3.6 Oprávnění při zajišťování bezpečnosti chráněných osob

Policista, který je zařazený v ochranné službě, má oprávnění provést prohlídku osob, zavazadel, věcí a dopravních prostředků, které jsou v prostoru, ze kterého by bylo možné ohrozit bezpečnost chráněné osoby.

Může ověřit dodržování hygienických limitů ukazatelů pitné vody, potravin, pokrmů. Aby policista mohl provést prohlídku, musí být splněny některé podmínky.

3.3.7 Oprávnění zakázat vstup na určená místa

Při plnění úkolů, je-li to třeba, je policista oprávněn přikázat každému na nezbytně nutnou dobu, aby nevstupoval na určité místo nebo aby se na určitém místě nezdržoval. Jedná se o situace, kde je třeba co nejvíce omezit pohyb lidí na určitém konkrétním místě (místo činu, dopravní nehoda apod.).

3.3.8 Oprávnění při zajišťování bezpečnosti civilní letecké dopravy

Policista je při zajišťování civilní letecké dopravy oprávněn provádět prohlídku osob, zavazadel, letadel, aby se přesvědčil, že se nepřepravuje věc, která by mohla být použita k teroristickému útoku.

3.3.9 Oprávnění ke vstupu do živnostenských provozoven

Při plnění úkolů může policista vstupovat do všech prostor živnostenských provozoven určených pro zákazníky a v provozovnách určených pro nákup, prodej, zástavy nebo zprostředkování prodeje použitého zboží, může vstupovat i do ostatních prostor. Do těchto provozoven může vstoupit i mimo provozní dobou, pokud je důvodné podeřzení, že se v těchto prostorách zdržují osoby.

3.3.10 Oprávnění otevřít byt nebo jiný uzavřený prostor

Policista může vstoupit do bytu či jiného uzavřeného prostoru jenom tehdy, má-li důvodnou obavu, že je ohrožen život nebo zdraví osoby, hrozí-li větší škoda na majetku, a nebo je důvodné podeřzení, že se v bytě nachází mrtvola. V bytě pak provede potřebný služební zákrok, úkon či jiná opatření, aby odvrátil bezprostřední nebezpečí.

3.3.11 Oprávnění k používání podpůrných operativně pátracích prostředků

Při boji s pachateli trestných činů je policista oprávněn požit podpůrné operativní prostředky, kterými jsou krycí doklady, konspirativní prostředky, zabezpečovací technika, zvláštní finanční prostředky a využití informátora.

3.3.12 Donucovací prostředky

V zájmu ochrany bezpečnosti osob, své vlastní, majetku a ochrany veřejného pořádku je policista oprávněn proti osobě, která jej ohrožuje, použít donucovací prostředky, kterými jsou:

- o hmaty, chvaty, údery a kopy sebeobrany
- o slzotvorné prostředky
- o obušek
- o pouta
- o služební pes
- o vytlačování koňmi
- o technické prostředky k zabránění odjezdu vozidla
- o zastavovací pás a jiné prostředky k násilnému zastavení vozidla
- o vodní stříkač
- o zásahovou výbušku
- o úder střelou zbraní, hrozba střelnou zbraní a varovný výstřel.

Donucovací prostředky slouží k odvrácení hrozícího nebezpečí tak, aby policista nemusel odvracet hrozbu pouze svou vlastní silou. Někdy jenom hrozba použití donucovacího prostředku může donutit osobu, aby upustila od protiprávního jednání.

Pokud dojde ke zranění osoby, je potřeba této osobě poskytnout první pomoc, popřípadě přivolat záchranou službu.

3.3.13 Použití zbraně

Policista má oprávnění použít zbraň. Důvody, kdy může použít zbraň jsou napsány v § 39 z.č. 283/91Sb. Jedná se o jedno z nejzávažnějších oprávnění, neboť zde policista používá prostředek, kterým lehce může ohrozit život a zdraví osob. Policista může použít zbraň v těchto případech:

- o Aby v případě nutné obrany nebo při pomoci v nutné obraně odvrátil přímo hrozící nebo trvající útok vedený proti jeho osobě nebo útok na život nebo zdraví jiné osoby
- o Jestliže se nebezpečný pachatel, proti němuž zakročuje, na jeho výzvu nevzdá nebo se zdráhá opustit svůj úkryt
- o Nelze-li jinak překonat odpor směřující ke zmaření jeho závažného služebního zákroku

- o Aby zamezil útěku nebezpečného pachatele, jehož nemůže jiným způsobem zadržet
- o Aby odvrátil nebezpečný útok, který ohrožuje střežený nebo chráněný objekt nebo stanoviště, po marné výzvě, aby bylo upuštěno od útoku
- o Nelze-li jinak zadržet dopravní prostředek, jehož řidič bezohlednou jízdou vážně ohrožuje život a zdraví osob a na opětovnou výzvu nebo znamení, dané podle zvláštního předpisu, nezastaví
- o Aby v bezprostředním prostoru státních hranic přinutil k zastavení dopravní prostředek, jehož řidič na opětovnou výzvu nebo znamení, dané podle zvláštních předpisů, nezastaví
- o Když osoba, proti níž byl použit donucovací prostředek hrozby střelnou zbraní nebo donucovací prostředek varovný výstřel, neuposlechne pokynů policisty směřujících k zajištění bezpečnosti jeho vlastní nebo jiné osoby
- o Když je třeba zneškodnit zvíře ohrožující život nebo zdraví osob

Policista používá zbraň v takových případech, kde jiné řešení není možné a hrozí takový stav, který je nebezpečný pro společnost. Před použitím zbraně je důležité zhodnotit všechna rizika, která mohou ovlivnit použití zbraně. Ne vždy je žádoucí zbraň použít a je lépe vyčkat na vhodnější situaci.

Použití zbraně policistou je přípustné pouze tehdy, jestliže použití donucovacích prostředků by bylo zřejmě neúčinné.

Před použitím zbraně je policista povinen vyzvat osobu, proti které zakročuje, aby upustila od protiprávního jednání s výstrahou, že bude použito zbraně. Od výzvy s výstrahou může upustit jen v případě, že je ohrožen jeho život nebo zdraví anebo je-li ohrožen život nebo zdraví jiné osoby a služební zákrok nesnese odkladu.

3.3.14 Ostatní oprávnění

Policista má ještě další oprávnění, které slouží při jeho výkonu, jako je oprávnění k držení nebezpečných látek, oprávnění při zajišťování železniční dopravy, oprávnění použít technických prostředků k zabránění odjezdu vozidla, oprávnění k používání výbušnin a výbušných předmětů, oprávnění vyžadovat různé odborné zprávy a vyšetření, oprávnění odejmout věc či oprávnění umístit osobu do policejní cely.

Policista může také využít oprávnění, která jsou dána občanům České republiky, jako jsou krajní nouze, nutná obrana a další.

4 SOUKROMÉ BEZPEČNOSTNÍ SLUŽBY

V dnešní době je potřeba pro ochranu svého života, zdraví, majetku přistupovat aktivně a nespolehat pouze na ochranu, kterou může poskytnout stát či obec, ale také ne vždy je možné provést ochranu těchto hodnot vlastní silou.

Bezpečnost pak můžeme chápat jako ochranu života a zdraví osob, majetku včetně ochrany před ztrátami vzniklými v důsledku nehody, krádeže, podvodu nebo plnění atd..

Aby bylo možné lépe ochránit tyto hodnoty, je dnes možné využít služeb firem podnikajících v oblasti bezpečnostního průmyslu, přičemž můžeme říci, že soukromá bezpečnost pronikla do všech aspektů moderní společnosti. Moderní společnost vyžaduje bezpečné prostředí a chce se cítit bezpečně.

Soukromé bezpečnostní služby nám poté doplňují státní bezpečnostní složky a podílejí se na zajišťování ochrany majetku, osob a to pro vlastní potřebu nebo pro jinou fyzickou či právnickou osobu na základě smlouvy uzavřené mezi klientem a provozovatelem soukromé bezpečnostní služby. Svou přítomností mají významný dopad na celou společnost a jen někteří si dokážou uvědomit, jak jsou závislí na různých sektorech bezpečnostního průmyslu.

Po převratu v roce 1989 se začaly budovat soukromé bezpečnostní služby na základech závodních stráží a hlídacích služeb. Jako právní základ pro činnost soukromých bezpečnostních služeb, byla vyhláška 135/1986 Sb., o ochraně majetku v socialistickém vlastnictví, ale tato vyhláška byla zrušena později zákonem č. 383/1991 Sb. o Federální policii.

Doposud soukromé bezpečnostní služby nemají svůj vlastní zákon a řídí se tedy ostatními platnými zákony. Nejdůležitější ze zákonů je živnostenský zákon, který umožňuje podnikat v oboru soukromých bezpečnostních služeb.

Soukromé bezpečnostní služby jsou na rozdíl od policie financovány svou vlastní činností a musí touto činností vytvářet zisk. Vlastník soukromé bezpečnostní služby si může vybrat, jakou činnostní se bude jeho firma zabývat.

Bezpečnostní průmysl nemůžeme chápat jenom jako ochranu života a majetku, ale jako poskytování komplexních služeb v oblasti bezpečnosti. Mezi tyto služby patří například:

- o Nabídka celé logistiky oběhu a zpracování finanční hotovosti
- o Úschovu nosičů informací a dat

- o Obsluhu bankomatů
- o Monitoring pohybu a vyhledávání motorových vozidel
- o Bezpečnostní posouzení, audit
- o Školení managementu v oblasti bezpečnosti a bezpečnostní politiky podniku
- o Krizové řízení
- o Správa objektů
- o Úklidové služby
- o Telekomunikační služby
- o Poradenství apod..

Do oblasti soukromých bezpečnostních služeb patří vše, co se ji i nepřímo dotýká, ale pro klienta a jeho ochranu mohou mít zásadní vliv.

Na začátku vzniku firem zabývajících se komerční bezpečností, byla tato činnost pouze okrajová a zaměstnávala spíše nekvalifikované lidi, nebo staré lidi v důchodovém věku, kteří vyšli ze závodních stráží. Pouze specializované profese vyžadovaly kvalifikované lidi.

V dnešní době stačí postupovat podle živnostenského zákona, který stanoví některé další předpoklady pro výkon některých funkcí. Například u osoby, která chce poskytovat bezpečnostní a detektivní službu je potřeba získat pouze koncesní listinu, v tomto případě je podmínkou středoškolské vzdělání a další podmínkou je odborná způsobilost. K vydání koncese se pak vyjadřuje ministerstvo vnitra.

V současné době lze stanovit požadavky na bezpečnostního pracovníka takto:

- o Věk minimálně 18 let (u detektivů 20 let)
- o Způsobilost k právním úkonům
- o Bezúhonnost
- o Spolehlivost
- o Odborná způsobilost
- o Zdravotní způsobilost

Uchazeč o práci se pak prokazuje platným občanským průkazem, ze kterého lze vyčíst věk, bezúhonnost prokazuje výpisem z rejstříku trestů, které nesmí být starší 3 měsíců, spolehlivost prokazuje vydaným Lustračním osvědčením, odbornou způsobilost prokazuje vysvědčením ze škol nebo rekvalifikačních kurzů a zdravotní způsobilost

prokazuje posudkem lékaře, který se jednoznačně musí vyjádřit, zda uchazeč je schopen vykonávat funkci bezpečnostního pracovníka.

Velice negativní pro práci soukromých bezpečnostních služeb byla jejich nejednotnost. Ještě donedávna existovaly téměř dvě desítky sdružení, které koexistovaly vedle sebe a místo řešení problému bezpečnostních služeb docházelo spíše k soupeření mezi jednotlivými frakcemi. Velkou roli zde sehrály konkurenční vlivy jednotlivých frakcí, které chtěly prosadit své zájmy. Průlom nastal až v roce 1998, kde se většina s organizací připojila do Hospodářské komory ČR. Zástupci pak spolupracují v sekci ochrany majetku a osob. Nejdůležitější rozdíl mezi asociacemi nebo sdruženími a Hospodářskou komorou ČR je to, že Hospodářská komora ČR je zřízena ze zákona a ostatní jsou pouze dobrovolná profesní sdružení. Některá současná sdružení soukromých bezpečnostních služeb, jako jsou Asociace detektivních a ochranných služeb (ADOS), Asociace firem pro ochranu informací (AFOI), Asociace technických bezpečnostních služeb Grémium Alarm, Hospodářská komora České republiky, Česká asociace telekomunikací, komora podniků komerční bezpečnosti brněnského regionu (KPKB).

4.1 Základní zákony

Jakákoliv činnost fyzických či právnických osob je regulována zákony, vyhláškami, nařízeními apod. Z důvodu zachování pravidel je potřeba, aby jakékoliv podnikání a to i podnikání v oboru soukromých bezpečnostních služeb bylo nějak zákony ošetřeno.

Nejdůležitější zákon, kterým se mají řídit všichni a tedy i soukromé bezpečnostní služby je z.č. 1/1993 Sb., jedná se o Ústavu ČR. Druhý zákon je zákon č. 2/1993 Sb., a jedná se o listinu základních práv a svobod. Zejména pak v listině základních práv a svobod v čl. 7/1, čl. 11/1 a čl. 26/1 a dalších, mají lidé zaručenou nedotknutelnost osoby a soukromí, právo vlastnit majetek, právo na svobodnou volbu povolání a právo podnikat, právo na život atd.. Taktéž má každý právo tato práva chránit a tudíž se nositelem těchto práv stává fyzická nebo právnická osoba a právě ochranu těchto hodnot nabízí soukromé bezpečnostní služby.

Dalším základním předpisem je z.č. 455/1991 Sb. ve znění pozdějších změn a doplňků. Důležitým zákonem pro soukromé bezpečnostní služby je i z.č. 40/1964 Sb. občanský zákoník. Další zákony jsou z.č. 360/1992 Sb. o autorizaci neboli o výkonu povolání autorizovaných architektů ve výstavbě, vyhláška ministerstva vnitra č. 21/1996 oprávnění k projektování elektronických protipožárních systémů, stavební zákon č.

50/1976 Sb., zákon č. 140/1961 Sb. trestní zákon a z.č. 141/1961 Sb. trestní řád, obchodní zákoník, č. 513/1991 Sb., zákoník práce, č. 65/65 Sb., zákon o zbraních a střelivu, č. 119/2002 Sb., přestupkový zákon, č. 200/1990 Sb., zákon o policii ČR, č. 283/1991 Sb., zákon o obecní policii, č. 553/1991 Sb., a další.

4.1.1 Živnostenský zákon

Živnostenský zákon nám definuje podmínky podnikání a kontrolu nad jejich dodržováním. Živnostenský zákon soukromým bezpečnostním službám pouze rámcově upravuje podmínky pro jejich výkon živnosti.

V §2 je definováno, co je to živnost. Živností se rozumí soustavná činnost provozovaná samostatně, vlastním jménem, na vlastní odpovědnost, za účelem dosažení zisku a za podmínek stanovených tímto zákonem.

Provozovat živnost může fyzická nebo právnická osoba, která splní podmínky dané tímto zákonem. U některých živností je potřeba státní povolení k provozu živnosti a tyto živnosti jsou vymezeny tímto zákonem.

Všeobecné podmínky provozování živnosti jsou, dosažení 18 let věku, způsobilost k právním úkonům, bezúhonnost, doklad, že osoba nemá daňové nedoplatky a nedoplatky na sociálním zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti. Zvláštní podmínky provozování živnosti jsou odborná nebo jiná způsobilost.

Živnost můžeme rozdělit na živnosti ohlašovací, kde živnost může být provozována na základě ohlášení a živnosti koncesované, které smějí být provozovány na základě koncese.

Soukromé bezpečnostní služby v rámci svého podnikání zasahují do různých oborů a protože živnostenský zákon nemá žádnou živnost, která by sdružovala všechny obory, které by obsáhly veškerou činnost soukromých služeb pod jednu skupinu, musí použít skupiny, které jsou v tomto zákoně dané.

Z řemeslných živností to jsou skupiny:

- o 101: zámečnictví
- o 103: opravy silničních vozidel a opravy karoserií
- o 105: výroba, instalace a opravy elektrických strojů a přístrojů; výroba, instalace a opravy elektronických zařízení

Z vázaných živností jsou to skupiny:

- o 202: montáž, opravy, rekonstrukce, revize a zkoušky vyhrazených tlakových zařízení a periodické zkoušky nádob na plyny

- o 205: montáž, opravy, revize a zkoušky vyhrazených elektrických zařízení; montáž, údržba a servis telekomunikačních zařízení; poskytování telekomunikačních služeb

- o 213: Projektová činnost ve výstavbě; provádění staveb, jejich změn a odstraňování; provádění jednoduchých a drobných staveb, jejich změn a odstraňování

- o 214: provozování autoškoly; technicko-organizační činnost v oblasti požární ochrany; psychologické poradenství a diagnostika; poskytování tělovýchovných a sportovních služeb v oblasti; provozování tělovýchovných a sportovních zařízení a zařízení sloužících regeneraci a rekondici, vodní záchranná služba; poskytování služeb v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci

Z koncesovaných živností jsou to skupiny:

- o 302: vývoj, výroba, opravy, úpravy, přeprava, nákup, prodej, půjčování, uschovávání, znehodnocování a ničení zbraní; vývoj, výroba, opravy, úpravy, přeprava, nákup, prodej, půjčování, uschovávání, znehodnocování a ničení střeliva; provozování střelnic, provádění pyrotechnického průzkumu

- o 314: silniční motorová doprava osobní; silniční motorová doprava nákladní; výuka a výcvik ve střelbě se zbraní; poskytování technických služeb k ochraně majetku a osob, služby soukromých detektivů; podniky zajišťující ostrahu majetku a osob

Z živností volných jsou to:

- o Chov domácích a zoologických zvířat a poskytování souvisejících služeb
- o Výroba a opravy elektrických strojů a přístrojů a elektronických zařízení pracujících na malém napětí a výroba elektrického vybavení
- o Projektování elektrických zařízení
- o Výroba motorových a přípojných vozidel
- o Výroba karoserií
- o Dokončovací stavební práce
- o Inženýrská činnost v investiční výstavbě
- o Poskytování software poradenství v oblasti hardware a software
- o Zpracování dat, služby databank, správa sítí
- o Činnost podnikatelských, finančních, organizačních a ekonomických poradců

- o Činnost technických poradců v oblasti
 - o Služby v oblasti administrativní správy a služby organizačně hospodářské povahy
 - o Příprava a vypracování technických návrhů
 - o Pořádání odborných kurzů, školení a jiných vzdělávacích akcí včetně lektorské činnosti
 - o Výroba, obchod a služby jinde nezařazené v oblasti
- Živnostenský zákon pouze všeobecně specifikuje podmínky pro výkon živnosti a nijak dále neupravuje výkon soukromé bezpečnostní služby. Proto musí přijít na řadu další zákony, které upravují její činnost.

4.1.2 Občanský zákoník

Občanský zákoník je důležitý pro soukromé bezpečnostní služby tím, že upravuje občanskoprávní vztahy a přispívá k naplňování občanských práv a svobod, zejména ochranu osobnosti a nedotknutelnosti vlastnictví. Upravuje majetkové vztahy fyzických a právnických osob a vztahy mezi nimi a státem.

V zákoně je několik důležitých ustanovení, které jsou důležité pro výkon pracovníků bezpečnostních služeb. Mezi ně patří tyto ustanovení:

§6 - jestliže hrozí neoprávněný zásah do práva bezprostředně, může ten, kdo je takto ohrožen, přiměřeným způsobem zásah sám odvrátit.

Občanský zákoník zde přiznává občanovi právo, aby sám, vlastní svépomocí se pokusil přiměřeným způsobem odvrátit bezprostřední ohrožení do jeho práv.

- o Musí jít o neoprávněný zásah
- o Bezprostřední neoprávněný zásah – zásah již nastal, trvá a nebyl ještě ukončen. Pokud byl neoprávněný zásah již ukončen nějakým způsobem, nelze pak již toto ustanovení použít.
- o Hrozbu je třeba odvracen přiměřeným způsobem vzhledem k protiprávnímu jednání. Zvolit takové prostředky, intenzitu a rozsah, aby svépomoc nebyla nepřiměřená útoku.
- o Svépomoc může vykonat pouze sám ohrožený, nebo zákonný zástupce, nebo zmocněnec.

§11 - ochrana osobnosti – fyzická osoba má právo na ochranu své osobnosti, zejména života a zdraví, občanské cti a lidské důstojnosti, jakož i soukromí, svého jména a projevů osobní povahy.

V tomto případě jde o zabezpečení respektování osobnosti fyzické osoby. Tento paragraf konkretizuje a rozvádí některé články z listiny základních práv a svobod.

§22 – zastoupení a) zástupcem je ten, kdo je oprávněn jednat za jiného jeho jménem. Ze zastoupení vznikají práva a povinnosti přímo zastoupenému. Zastupovat jiného nemůže ten, kdo sám není způsobilý k právnímu úkonu, o který jde, ani ten, jehož zájmy jsou v rozporu se zájmy zastoupeného.

§123 – vlastnické právo – Vlastník je v mezích zákona oprávněn předmět svého vlastnictví držet, užívat, používat jeho plody a užitky a nakládat s ním.

§126 - Vlastník má právo na ochranu proti tomu, kdo do jeho vlastnického práva neoprávněně zasahuje; zejména se může domáhat vydání věci na tom, kdo mu ji neprávem zadržuje.

§415 – předcházení hrozícím škodám - Každý je povinen počínat si tak, aby nedocházelo ke škodám na zdraví, na majetku, na přírodě a životním prostředí.

§417 - Komu škoda hrozí, je povinen k jejímu odvrácení zakročit způsobem přiměřeným okolnostem ohrožení. Jde-li o vážné ohrožení, má ohrožený právo se domáhat, aby soud uložil provést vhodné a přiměřené opatření k odvrácení hrozící škody.

§418 - Kdo způsobil škodu, když odvracel přímo hrozící nebezpečí, které sám nevyvolal, není za ni odpovědný, ledaže bylo možno toto nebezpečí za daných okolností odvrátit jinak anebo jestliže je způsobený následek zřejmě stejně závažný nebo ještě závažnější než ten, který hrozil.

Toto ustanovení je zakotveno i v trestním zákoně jako krajní nouze, kde i přes znaky trestného činu je vyloučená trestní odpovědnost.

Rovněž neodpovídá za škodu, kdo ji způsobil v nutné obraně proti hrozícímu nebo trvajícím útoku. O nutnou obranu nejde, byla-li zřejmě nepřiměřená povaze a nebezpečnosti útoku.

Toto ustanovení je zakotveno i v trestním zákoně jako nutná obrana, kde i přes znaky trestného činu je vyloučena jeho trestní odpovědnost.

§419 – Kdo odvracel hrozící škodu, má právo na náhradu účelně vynaložených nákladů a náhradu škody, kterou přitom utrpěl, i proti tomu, v jehož zájmu jednal, a to nejvýše v rozsahu odpovídající škodě, která byla odvrácena.

§441 - Byla-li škoda způsobena také zaviněním poškozeného, nese škodu poměrně; byla-li škoda způsobena výlučně jeho zaviněním, nese ji sám.

4.1.3 Trestní zákon

Při výkonu povolání v rámci soukromých bezpečnostních služeb je třeba dobře znát dvě paragrafová ustanovení trestního zákona.

§ 13 – nutná obrana - Čin jinak trestný, kterým někdo odvrací přímo hrozící nebo trvající útok na zájem chráněný tímto zákonem, není trestným činem. Nejde o nutnou obranu, byla-li obrana zcela zjevně nepřiměřená způsobu útoku.

Při použití nutné obrany musí být splněny všechny dané podmínky, jinak již nejde o nutnou obranu. Útokem se pak rozumí ohrožení zájmu chráněného trestním zákonem a jestliže je útočících osob více, tak je možná obrana proti kterémukoli z nich. Útok hrozí či trvá je tehdy, kdy někdo se chystá k útoku a není pochyb, že hrozbu splní, nebo již útok započal. Je zde velký rozdíl, zda někdo bude vyhrožovat například zabitím pomocí nože, přitom nůž viditelně u sebe nemá, nijak se pachatel k osobě nepřibližuje a v okolí pachatele nůž nikde neleží, anebo naopak má u sebe nůž, drží jej v ruce a pomalu přistupuje k osobě. Zde jsou vidět dvě rozdílné situace, které jsou pak rozhodující pro posouzení situace. Útok musí být reálný, nikoliv pouze ve fantazii obránce. Při nutné obraně je třeba dodržet přiměřenost obrany, útok může být větší než který hrozil, ale nesmí být nepřiměřený k povaze útoku.

§ 14 – krajní nouze - Čin jinak trestný, kterým někdo odvrací nebezpečí přímo hrozící zájmu chráněnému tímto zákonem, není trestným činem. Nejde o krajní nouzi, jestliže bylo možno toto nebezpečí za daných okolností odvrátit jinak anebo způsobený následek je zřejmě stejně závažný nebo ještě závažnější než ten, který hrozil.

Při krajní nouzi dochází k obětování jiného chráněného zájmu. Taktéž zde musí být splněny všechny podmínky. Nebezpečí zde může vyvolat jakákoliv činnost (lidská, přírodní atd.) a nebezpečí nebylo možné odvrátit jiným způsobem (tj. bez způsobení škody). Následek při odvrácení nebezpečí nesmí být zřejmě stejně závažný nebo ještě závažnější než ten, který hrozil.

4.1.4 Trestní řád

Z trestního řádu je pro pracovníky soukromých bezpečnostních služeb nejdůležitější zadržení podezřelé osoby

§ 76/2 - Osobní svobodu osoby, která byla přistižena při trestném činu nebo bezprostředně poté, smí omezit kdokoli, pokud je to nutné ke zjištění její totožnosti, k zamezení útěku nebo k zajištění důkazů. Je však povinen tuto osobu předat ihned policejnímu orgánu; příslušníka ozbrojených sil může též předat nejbližšímu útvaru ozbrojených sil nebo správci posádky. Nelze-li takovou osobu ihned předat, je třeba některému z uvedených orgánů omezení osobní svobody bez odkladu oznámit.

Toto ustanovení paragrafu patří mezi nejdůležitější ustanovení z celého zákona. Zde je dána možnost občanovi a tedy i pracovníkovi bezpečnostní služby, aby mohl omezit osobní svobodu každého, koho přistihne při trestném činu nebo bezprostředně poté.

4.1.5 Zákoník práce

Zde je především důležitý § 170. Vněm jsou stanoveny povinnosti zaměstnavatele, který je povinen soustavně kontrolovat, zda zaměstnanci plní své pracovní úkoly tak, aby nedocházelo ke škodám.

Na ochranu majetku zaměstnavatele je zaměstnavatel oprávněn provádět v nezbytné míře kontrolu věcí, které zaměstnanci vynášejí nebo odnášejí ze zaměstnání, popřípadě prohlídky zaměstnanců. Bližší podmínky jsou stanoveny v pracovním řádu každé firmy. Pro provádění kontroly musí být zachována lidská důstojnost. Prohlídku může provést jenom osoba téhož pohlaví.

5 SOUČASNÝ STAV A BUDOUCÍ VÝVOJ V ČR

V rámci ochrany života, zdraví, majetku či jiných chráněných hodnot je třeba zdůraznit, že není možné, aby sama policie ČR zvládla ochránit všechny chráněné hodnoty. Samotná policie na to nemá dostatek lidí ani prostředků. Proto aby mohla zajistit co největší ochranu, musel by se navýšit jak počet příslušníků, tak prostředků. Tohoto faktu jsou si vědomi všichni, kteří se zajímají o bezpečnost a ochranu.

V současné době proto existuje možnost, aby obecní zastupitelstvo jednotlivých obcí či měst zřídilo obecní policii, která nám zvyšuje právní jistoty v místech, kde obecní policie byla zřízená a kde působí. Obecní policie má svůj vlastní zákon č. 553/1991 Sb. o obecní policii, ve kterém jsou napsané podmínky fungování policie, její povinnosti, úkoly a oprávnění. Při řádném plnění svých úkolů může dojít k odlehčení zatíženosti státní policie, která má pak více času se zabývat potřebnější činností. Obě policie můžou pouze vykonávat to, co jim zákon umožňuje.

Přesto Policie ČR s městskou policií nebude nikdy se stávajícím počtem zaměstnanců schopna ochránit všechny právní jistoty. Není schopna chránit jednotlivé právní jistoty každého z nás 24 hodin denně. Je třeba si uvědomit, že obě policie nemají možnost všude vstoupit, vše kontrolovat, nebo vše sledovat. Proto zde existuje prostor pro soukromý sektor, který může vyplnit mezery při zajišťování ochrany právních jistot a kdo potřebuje některou ze služeb v oblasti bezpečnostního průmyslu, může si najmout firmu, která v dané věci podniká.

Je důležité si ale uvědomit postavení soukromých bezpečnostních služeb v rámci zákonů. Postavení pracovníků soukromých bezpečnostních služeb se odvozuje od práv fyzických nebo právnických osob a nemají zákonem vymezená žádná zvláštní práva a musí jednat pouze jako každý občan.

5.1 Kriminalita v ČR

Stejně jako v jiných zemích i u nás dochází ze strany některých osob či skupin k protiprávnímu jednání, které má za následek narušení základních práv a svobod. Po revoluci dochází v naší republice k nárůstu trestné činnosti. V porovnání z rokem 1990, kde bylo zjištěno 216 852 trestných činů, tak v roce 1999 jich bylo zjištěno už 426 626 a v roce 2004 bylo zjištěno 351 629 trestných činů.

Z uvedených čísel je patrné, že nárůst kriminality po revoluci v roce 1989 je značný a i přes snahu policie a ostatních složek zabývajících se bezpečností se tuto situaci nedaří nijak výrazně zlepšit. Pouze u krádeží vloupáním se situace zlepšila. V roce 1990 bylo zjištěno 70885 trestných činů, v roce 1993 to bylo 124 365 trestných činů. V roce 2004 bylo zjištěno pouze 64695 trestných činů krádeží vloupáním. V současné době se dá nedá říci, nakolik jsou tyto čísla přesná, protože ne každý, který se stal obětí trestného činu to na Policii ČR nahlásí.

Další problém, který podporuje kriminalitu v naší republice je bezohlednost občanů k této problematice a nedostatečný zájem o ni.

Zejména majetková kriminalita zabírá 70%.

5.2 Základy bezpečnosti v oblasti kriminality

Jak už bylo dříve zmíněno, Policie ČR není schopna ochránit všechny majetek či každou jednotlivou osobu. Nemá na to síly ani prostředky. Proto pro úspěšný boj s kriminalitou je důležité předcházení možnosti spáchání trestného činu či přestupku. Bohužel v současné době nejsou všichni ochotni přispět k ochraně svého majetku a své osoby a neustále spoléhají na policii. Přitom ke zvýšení ochrany lze právě využít některou ze soukromých bezpečnostních služeb, která se tímto problémem zabývá.

Nejdůležitější a zároveň nejzákladnější ochrana v oblasti bezpečnosti je prevence, která svým působením snižuje kriminalitu. Jedná se o nejdůležitější pilíř v oblasti bezpečnosti. Čím kvalitnější je prevence, tím se zvyšuje právní bezpečí. Prevenci můžeme brát jako ofenzivní strategii kontroly kriminality, která se především spoléhá na nerepresivní prostředky. Snaží se eliminovat sociálně patologické jevy, snižovat příležitosti a motivy k páchání trestné činnosti. Do represivní složky nepatří pouze státní orgány (policie, justice, státní zastupitelství atd.), ale i nerepresivní orgány veřejné zprávy, zájmová sdružení občanů, církve, podnikatelské subjekty a samotní občané.

Prevence kriminality se zabývá kriminogenními faktory (sociální prostředí, příčiny a podmínky kriminality), potenciální či skuteční pachatelé trestné činnosti a potenciální či skutečné oběti trestných činů.

Primární prevenci, ta se zabývá především výchovou, vzděláváním, volnočase, osvětové a poradenské aktivity zaměřené zejména na nejširší veřejnost. Velká pozornost se věnuje dětem a mládeži. Zde je nejdůležitější rodina, škola a lokální společenství. S

Sekundární prevence se zabývá rizikovými jedinci a skupinami osob, kde lze spatřovat možnost budoucího páchaní kriminality. Taktéž sem patří sociálně patologické jevy (závislosti, záškoláctví, gamblerství, povalečství, vandalismus, internetnické konflikty, nezaměstnanost).

Terciární prevence se zabývá resocializací již kriminálně narušených osob.

Právě při realizaci různých organizačně-technických opatření, lze zhoršit podmínky pachateli tak, aby raději upustil od myšlenky samotného protiprávního jednání, ztížil pachateli vykonání protiprávního jednání a taktéž se zlepšují podmínky pro objasnění věci a chycení pachatele.

Pro realizaci ochrany je třeba vzít v úvahu cíl napadení, místo napadení, jejich dosavadní ochrana a kdo jsou útočníci a oběti. Pokud je provedena realizace a dojde k zabezpečení chráněných hodnot, může to odradit od úmyslu spáchat trestný čin, může ztížit dostupnost cílů, snížit výnosnost a zvýšit možnost dopadení pachatele, nebo je možné odstranit cíl z místa možného napadení.

V současné době je největším problémem stará výstavba, při které nebyl kladen takový důraz na bezpečnost a v některých případech se tato situace nezlepšuje, přitom v některých lokalitách došlo již několika trestným činům, např. krádeže kol a jiných věcí ze sklepních nebo společných prostor v panelových domech, kde i přes opakovanost krádeží nedošlo k zlepšení zabezpečení. Někteří lidé pořád žijí v oblasti bezpečnosti a ochrany v minulosti, kde nedocházelo k tolika trestným činům či přestupkům.

V zahraničí se začíná prosazovat trend pro kulturní žití a zhoršování podmínek pro kriminalitu. Na projektování nových staveb či úpravy stávajících staveb spolupracují s architekty policisté tak, aby zmenšili možnou hrozbu napadení. V rámci Evropské unie byl zřízen technický výbor, který má připravit normy zlepšení bezpečnosti v lokalitě.

V některých zemích jako je Velká Británie a Nizozemsko se prosazuje trend, který má zvýšit bezpečnost. Přihlíží se zde už k různým bezpečnostním požadavkům jako je vhodné umístění oken, vchodů, dobré osvětlení, oplocení, různá zabezpečovací technika, domácí telefony, kamerové monitorovací systémy, stavění nižších staveb, placený domovník apod..

Další složkou, která přispívá ke zlepšení bezpečnosti jsou městské kamerové systémy, které v zájmových lokalitách. Jsou to především obchodní zóny, nádraží, rušné ulice apod.. Kamerové systémy nejsou spásou v boji proti kriminalitě, ale velice přispívá v jejímu potlačení.

V naší republice se stát i obecní zastupitelstva snaží situaci řešit. Jsou vynakládány velké peníze na zkvalitnění preventivních programů. Provádějí se analýzy, budují se kamerové systémy, pulty centralizované ochrany, hlídací parkoviště, lepší osvětlení ulic a jiná opatření.

5.2.1 Stará zástavba

Velkým problémem v současné době jsou právě stará panelová sídliště a domy s více vchody, které nemají téměř žádné bezpečnostní prvky. Je zde velká anonymita bydlících, velký počet lidí na malé lokalitě, tmavé kouty a panelové domy jsou téměř bez bezpečnostních prvků. Nevětší ochrana, kterou si obyvatelé pořizují je zabezpečení bytu. Na ostatní prostory a hlavní vchod se dost často zapomíná. Pak není problém se dostat do takového panelového domu, kde hlavní vstupní dveře nejsou nijak jištěné, dost často nefunguje ani uzavírací systém, popřípadě se do domu dostanete lehce jiným způsobem (zazvoníte na některý zvonek, vstoupíte do domu s jinou osobou, zjistíte si kód atd.). Pak už se každý zloděj lehce dostane do sklepních prostor či nechráněného bytu.

Pro zlepšení situace je přínosný systém regenerace panelových domů, který se snaží přeměnit šedá neosobní sídliště v atraktivnější sídliště, která budou pak i bezpečnější. Dochází zde ke zlepšení vzhledu panelových domů, která je občas spojena s výměnou starých nefunkčních vstupních dveří za nové.

Při dostatečném množství finančních prostředků je poté u takových domů zvážit několik hledisek tak, aby došlo ke zlepšení situace v oblasti bezpečnosti. V první řadě je to oprava chátrajícího stavu obydli, zamezení vzniku tmavých zákoutí, vytvoření pěkného prostředí v okolí domu (úklid smetí, udržování chodníků, trávy atd.).

Dalším krokem je zabezpečení samotných bytů, oken, balkonů, sklepních prostor a sklepů, společných prostor, vchodových dveří, výtahů atd.. Důležité je pak dodržování vytvořených zásad (režimová opatření), diskuse o těchto opatření a připomínání těchto zásad.

Důležitou součástí je i dopravní situace. Zde je vhodné vytvořit takové podmínky, aby se zvýšila dopravní bezpečnost, vhodně umístit dopravní značení, vytvoření zón (pěší, omezení vjezdu atd.), vytvoření vhodných parkovacích míst, podzemí garáže, hlídané garáže či parkoviště.

Nedílnou součástí v bezpečnosti je okolí domu. Především pak vhodné umístění rostlin, jejich pravidelná údržba a pořádek v okolí. Dále dobré osvětlení ulic, prostranství, parkovišť, okolí domu a samotný dům. Osvětlení pak musí být dostatečně odolné.

Nejdůležitější je pak prvek lidského faktoru, kde by si v místě svého bydliště měl každý všímat okolí a spolupracovat pak s policií nebo hlídací agenturou, která může v jejich místě provádět patrolování.

5.2.2 Nová zástavba

Ke zlepšení situace v oblasti bezpečnosti může přispět již to, že se na bezpečnostní situaci bude pamatovat již při vzniku lokality nebo jednotlivých obydlí.

Proto už při projektování se může do plánů zahrnout prvek bezpečnosti. Jedná se pak o využívání zkušeností ze zahraničí, vhodné situování staveb k poloze umístěných komunikací (silnice, chodníky atd.), nevysazování nevhodných rostlin, které vytváří nepřehledná místa, vyvarovat se vytváření tmavých zákoutí, odlišovat barevně začátky soukromých pozemků, volnost a možnost příjezdu záchranných sborů (policie, hasiči, rychlá záchranná služba, atd.) do bezprostřední blízkosti obydlí, vyřešení parkování vozidel (hlídané parkoviště, podzemní garáže), vhodné prostory pro děti a mládež.

Při projektování staveb a okolí je třeba zahrnout i požadavky zainteresovaných subjektů a to i budoucích nájemníků.

Celkový dojem pak musí být takový, aby se lidé, kteří budou bydlet v uvedené lokalitě cítili ne jenom bezpečně, ale i pohodlně, líbilo se jim v daném prostředí.

Při projektování se nejvíce uplatní z bezpečnostních prvků mechanické zabezpečovací systémy, elektronická zabezpečovací technika, elektronické požární signalizace připojení objektů na pulty centralizované ochrany.

Celý projekt pak musí být finančně dostupný a efektivní a je třeba brát v úvahu klienty, kteří v dané lokalitě budou bydlet.

5.3 Policie ČR a soukromé bezpečnostní služby

Vedle Policie ČR, která má primárně na starosti vnitřní pořádek v České republice a podílí se nejenom na ochraně majetku a osob, ale také na prevenci, vyšetřování a plní další své úkoly, tu stojí i další subjekty, které se zabývají ochranou majetku a osob. První takovým subjektem, který se zabývá ochranou majetku a osob je obecní policie, která může

být, ale nemusí být obecním zastupitelstvem zřízena. Obecní policie se pak řídí svým vlastním zákonem a je financována z obecního rozpočtu.

Další subjekty, které se mohou podílet na této ochraně jsou soukromé bezpečnostní služby na bázi komerce, nebo občanská sdružení.

5.3.1 Současný vztah

V současné době neexistuje žádná předepsaná spolupráce mezi jednotlivými složkami. Každá složka tak pracuje v rámci svých pravidel a povinností, nezávisle na ostatních složkách. Protože neexistuje žádná koordinace těchto složek v rámci ochrany osob a majetku a taktéž není tato spolupráce nijak upravena zákonem, je tato situace neefektivní.

Policie a orgány obce si sice mají navzájem poskytovat informace nezbytné pro plnění úkolů pro zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku, ale jinak tato spolupráce není upřesněna a nejsou zde dané žádné další bližší povinnosti. Poté pouze záleží na jednotlivých představitelích jednotlivých složek, jak budou spolu spolupracovat, ale ne vždy je tato spolupráce nastolena, popřípadě trvalá. Většinou největší spolupráce nastává při pořádání různých akcí (veřejné akce pořádané městem, nebo akce pořádané policií), kde se jednotlivé složky informují a žádají spolupráci.

Soukromé bezpečnostní služby zde do této situace nijak nezasahují a nemají ničím určeno, jak mají spolupracovat s místními orgány a policií. Soukromé bezpečnostní služby se řídí jinými zákony, než Policie ČR a obecní policie a fungují pouze na komerční bázi. Spolupráce mezi soukromými bezpečnostními službami a policií záleží pouze na jejich vzájemné dohodě. V současné době neexistuje žádná možnost, jak by mohla soukromá bezpečnostní služba účinně spolupracovat s policií ČR a naopak, policie ČR republiky nemá žádnou možnost jejich službu využít. Spolupráce je možná pouze na základě předávání informací soukromých bezpečnostních služeb policii a naopak.

Nejlepší využití všech tří složek v preventivní oblasti je nasazení jejich pracovníků do ulic. Hlídky Policie ČR (policisté zařazení do hlídkové a obchůzkové služby), strážníky městské policie a využití lidí ze soukromých bezpečnostních služeb v oblasti pochůzkové služby nebo motorizované hlídky.

Je třeba zdůraznit, že každá z uvedených složek se řídí jinými zákony, které nejsou nijak provázány. Jednou z možností, která by přispěla v boji proti kriminalitě, je právě

součinnost všech těchto složek. Pokud by došlo k takovému využití všech složek najednou a koordinovaně, došlo by k výraznému zlepšení situace v boji proti kriminalitě.

Samozřejmě je třeba si uvědomit, že obecní policie a soukromé bezpečnostní služby jsou v preventivní činnosti, která zahrnuje i chycení pachatele nadstandard. Vždy záleží na okolnostech a odpovědných zastupitelích, lidech, zda tyto složky při boji s kriminalitou použijí nebo ne. Samotný stát na to nemá vliv. Pokud se zastupitelstvo rozhodne zapojit do boje proti kriminalitě, může si vybrat, zda pro boj využije své lidi (obecní policii), nebo zda využije některou ze soukromých bezpečnostních agentur a nasadí jejich pracovníky do (pěší, motorizovanou) do určitých problémových lokalit. Samozřejmě lze použít i kombinovaný způsob, pak na řešení problémů může zastupitelstvo použít svou obecní policii a na hlídání lokalit pak soukromou bezpečnostní službu a její najaté pracovníky. Vždy pak záleží jenom na ceně za práci a co se bude pro obec či město výhodnější. Tato situace už na některých místech funguje, např. ve Vsetíně tento způsob funguje a určitě přispívá ke zlepšení situace.

5.3.2 Budoucí vývoj v ČR

Do budoucího vývoje v rámci Policie ČR a soukromých bezpečnostních služeb je třeba zahrnout i snahu o vznik tzv. bezpečnostní komunity, která může přispět ke zvýšení právních jistot. Má se jednat o souhrn veřejnoprávních orgánů, nevládních organizací, akademických pracovišť, občanských a profesních sdružení, samotných politiků a jiných osobností, které mají zájem zkvalitnění bezpečnostní a obranné politiky, podporující euroatlantickou spolupráci. Na vytvoření takovéto komunity se významně podílí Asociace BOSS. Pilíře takovéto komunity pak stojí na třech profesionálních komunitách. První je Policie ČR (cca 43000 osob), druhá je Armáda ČR (cca 42000 osob) a třetí jsou samotné soukromé bezpečnostní služby (cca 50000 osob).

Cílem takovéto komunity má být společenská odpovědnost za stav a pocit bezpečí občanů.

Do budoucího vývoje můžeme zahrnout i stav, který se již rozběhl a to bezpečná lokalita. Tuto akci zaštiťuje Policie ČR v rámci odboru prevence kriminality, Asociace Grémium Alarm a pojišťovny Generali a.s..

Jedná se o projekt, který má za cíl prosazování kvalitních výrobků a firem, které se zabývají právě ochranou osob, majetku a informací, aby úroveň služeb byla na takové úrovni, která zajistí kvalitně byt, dům, celé lokality. Tím dojde ke zvýšení bezpečnosti

v celé ČR. Právě další rozvoj a vývoj tohoto projektu směřuje k vytvoření bezpečných mikroregionů.

Budoucí vývoj v oblasti bezpečnosti zasáhne snad do všech kategorií podnikání. V současné době je největší rozvoj v informačních technologiích. Právě s rozvojem těchto technologií a jejich začlenění do každodenního pracovního a osobního života je třeba zajistit jejich řádnou ochranu. Tato ochrana se netýká jenom ochrany před viry a další škodlivými kódy, ochrany před útoky přes internet, ale i ochrany před výpadky proudu, poruchami hardware a software a chybami samotných uživatelů.

Podle výzkumů provedených institucí FBI a Computer Security Institute je patrné, že četnost incidentů proti informačním technologiím a datům vzrostla za poslední dva roky (2002 – 2004) o 250% a bylo vypočítáno, že způsobené škody vzrostou každé tři roky o 100%.

Vzhledem k rychlosti rozvoje této technologie je těžké předvídat její vývoj. Kromě základních pravidel, které platí již dnes, aktualizace programů, firewall, hesla a bezpečný pohyb po internetu, šifrování dat, záloha dat, biometrické systémy atd. Zde bude zapotřebí především dobrých odborníků, kteří budou rychle reagovat na situace.

Další oblast, kterou je třeba řešit teď a pamatovat na ni i v budoucnu je ochrana ekonomických zájmů. V současné době mají některé firmy již své vlastní soukromé detektivy, kteří se zabývají ochranou ekonomických zájmů firmy, konkurenční zpravodajskou činností v oblasti podnikatelských aktivit, ochranou informací ve firmě a ochranou před špionáží ze strany konkurenčních firem. Velké firmy si můžou dovolit mít svého vlastního detektiva, ale střední a menší firmy na vlastního detektiva většinou nemají finanční prostředky a bude pro ně výhodnější si tuto detektivní službu zajistit smluvně u detektivní kanceláře nebo soukromého detektiva. Pokud bude chtít v budoucnu firma obstát v konkurenčním boji, bude potřeba si zajistit takovou službu.

Další oblastí, ve které se může bezpečnostní průmysl projevit je oblast krizového plánování, řízení a bezpečnostního managementu.

Z důvodů dnešních hrozeb katastrof a havárií (teroristické, přírodní, průmyslové, dopravní), roste význam krizového plánování řízení. Stát se proto snaží vybudovat integrovaný záchranný systém. Ten má v případě potřeby účinně zasáhnout. V současné době se ale vůbec nepočítá s využitím soukromých bezpečnostních služeb, přitom tato skupina představuje velký potenciál. Přitom je také třeba zdůraznit, že soukromé

bezpečnostní služby jsou již tak zapojeny do bezpečnostní politiky a nejde je nijak přehlížet.

V Mnichově již mají zkušenosti se zapojením prověřených soukromých bezpečnostních služeb do systému bezpečnosti města a jeho občanů a to přes to, že podnikání na úrovni živnostenské samosprávy a jsou akceptovatelným partnerem veřejnoprávních bezpečnostních sborů a služeb.

Dnes jsou zástupci soukromých bezpečnostních služeb připraveni jednat o pilotním projektu, který by tuto myšlenku začlenění soukromých bezpečnostních služeb do systému státu. Bude vždy nastolován požadavek na spolehlivost firmy, kvalifikace, akceschopnosti a další požadavky. Nejdůležitější věcí ale budou vždy finanční zdroje pro takovou spolupráci zahrnující náklady na společný nácvik, spojení, vlastní nasazení, účast v koordinačních orgánech, komisích atd.

Naproti tomu by měl stát prostřednictvím odborně vyškolených lidí a to jak svých tak prostřednictvím jiných odborníků informovat občany, jak se chránit, jak chránit svůj majetek a jak se chovat, nastane-li některá protiprávní situace.

Nesmí se zapomínat ani na skutečnost, že u policie a soukromých bezpečnostních služeb je zaměstnáno mnoho lidí. U policie je to okolo 43000 pracovníků a u bezpečnostních služeb je to více než 50000 lidí. Z toho lze usoudit, že se jedná o významnou složku v oblasti sociální a jako k takové by se k ní měl stát chovat.

V dnešní době tvoří páteř soukromých bezpečnostních složek kvalifikovaný personál v produktivním věku, který je zdatně, zdravotně a psychicky způsobilý.

Nezanedbatelná je i otázka ekonomická, kde soukromé bezpečnostní služby dosahují obrátu okolo 18 miliard korun ročně a daňové odvody do státní poklady jsou také nezanedbatelné.

Taktéž není doposud vyčerpána poptávka trhu po těchto službách a je tu tedy ještě velký prostor pro rozšiřování služeb a pokračování ve stávající situaci.

Policie v současné době provozuje ještě PCO na které jsou napojeny jak státní, tak soukromé objekty. Budoucí vývoj by měl směřovat k předání takovéto ochrany do komerční sféry. Není nutné zajišťovat takovou ostrahu, když zde existuje sektor, který může tuto činnost zabezpečit a to i v některých případech lépe. Stačí si uvědomit, kolik policistů někdy slouží (jedná dvoučlenná hlídka), která může řešit jiný závažný problém a na signál bude moci vyjet maximálně jiná hlídka, která může být několik kilometrů daleko.

Taktéž znalost prostředí, ve kterém má být proveden zásah je důležitý, ale ne vždy je policisté znají.

5.3.3 Policie a budoucnost

V dnešní době, kde je neustále poukazováno médií a politiky na jakákoliv pochybení policie, popřípadě vynášení soudu médií bez všech faktů, je třeba, aby se snažila pracovat co nejlépe a pokud možno byla co nejlepší spolupráce s občany.

Pro zajištění bezpečnosti není potřeba jenom aby policisté byli vidět venku, pokutovat přestupce, ale je třeba, aby byla mezi policisty a veřejností komunikace. Kromě komunikace veřejnosti s policií jako s organizací, je třeba zajistit, aby řadoví policisté sloužící tzv. venku, kteří mají na starosti určité úseky (části, oblasti), měli více prostoru pro komunikaci s místními lidmi, řešit zjištěné skutečnosti, popřípadě provádět další úkony pro zvýšení bezpečností v dané lokalitě. Takový policista má pak lepší přehled o událostech, které se dějí v dané lokalitě, o pohybu cizích osob atd.

V dnešní uspěchané době, kde jenom málo lidí si udělá čas na to, aby nějaký poznatek v místní věci, který se nedotýká přímo jich, ale týká se okolí, policistům řekli.

Jak už bylo řečeno, tak policie jako organizace by se neměla snažit, aby policisté byli jenom v ulicích, kde dávají pokuty přestupcům, ale i policisté, kteří mají čas chodit v dané lokalitě a zjišťovat, zda je vše pořádku, zda se něco nezměnilo nebo jestli se zde nepohybují podezřelé osoby. Bohužel v dnešní době je pořád systém nastavený na tom, kolik policista dá pokut, kolik chytí nebo objasní trestných činů. Policie se sice snaží o změnu a snaží se zavést do provozu model EFQM, jedná se o model Evropské nadace pro řízení kvality (European Foundation for Quality Management). Mělo by se jednat o podstatnou změnu myšlení policie, kde ustoupí od tradiční služby státu a přejde ke službě občanům.

Ne všude se od starého hodnotícího systému ustupuje a důvod je udáván, že každého policistu je třeba hodnotit a to bez množství pokud a objasněných trestných činů nejde.

5.3.4 Soukromé bezpečností a budoucnost

V demokratických zemích komerční firmy musí myslet i na budoucí vývoj, kterým se jejich odvětví může vydat a to platí i u firem zabývajících se soukromých bezpečnostním průmyslem.

Termín bezpečnostní průmysl se použil poprvé v roce 1996 na první evropské konferenci soukromých bezpečnostních služeb. V této době pracovalo v průmyslu komerční bezpečnosti na 600 000 osob.

V současné době je rozšířen jeden model, jediná bezpečnost pro občana, podnik, národ i stát. Jedná se o komplexnost požadavků odběratelů a nabídek provozovatelů bezpečnostních služeb (fyzická ochrana osob a majetku, PCO, logistika a přeprava cenin, zřizování bezpečnostních technických zařízení, defektivní služba, ochrana informací a dat, služby bezpečnostních specialistů a konzultantů). Tuto komplexnost pak zákazník, především firmy vnímají velice pozitivně, protože se jedná o profesionální spolupráci a podporuje to jejich zájmy (ekonomické, bezpečnostní a obchodní). Taková komplexnost je ale nákladná.

Proto se i v průmyslu komerční bezpečnosti začínají objevovat nové trendy, které se snaží snížit náklady. S tím se zavádí nový pojem facility management. Jedná se o zavedení komplexní péče o klienta a jeho objekt, který kromě současných služeb přidává i domovnícké služby, drobné údržby, zahradnické služby, správa objektu, obsluha vytápění, úklidové služby aj., které mu sníží vynakládané finanční prostředky.

Tím, že jedna firma provádí celou škálu služeb i takových, které se nedotýkají přímo bezpečnostní oblasti, přináší lepší výsledky. Ostatní práce provádí zaměstnanec stejné bezpečnostní firmy a tak odpadá ověřování pracovníků z hlediska cizích osob, kteří přicházejí do styku s chráněnou osobou a majetkem, využití pracovníků je daleko intenzivnější.

V dnešní době je velký rozdíl mezi soukromými bezpečnostními službami a to jak ve výkonnosti, tak i ve způsobu. Některé země již mají zakotvené ve své legislativě taková opatření, aby poskytované služby byly na odpovídající úrovni. Jedná se především o výcvik pracovníků. V našem zákoně bohužel žádné takové ustanovení není a záleží pouze na firmě, jakým způsobem provede výcvik svých zaměstnanců.

Proto se dnes snaží bezpečnostní služby prosadit do praxe evropský výcvikový modul pro základní ostrahu.

Zde pak například pro efektivní výkon povinností pracovníka bezpečnostní služby stanoví osobní vybavení:

- o Služební pistole, doporučená nejmenší ráže 7,62
- o Služební stejnokroj
- o Obuv

- o Pouta
- o Kasr
- o Vysílací radiostanice, nejméně 3 kanály
- o Mobilní telefon
- o Malý blok a tužku
- o Ruční svítilnu
- o Poplachové tlačítko
- o Ochranné oblečení
- o Služební průkaz
- o Obušek nebo tonfu

Policie ČR (ministerstvo vnitra) má vlastní program prevence kriminality, její činnost si lze prohlédnout na stránkách ministerstva vnitra ČR. Jedním z programů, které Ministerstvo vnitra nabízí ve spolupráci s Asociací technických bezpečnostních služeb Grémium Alarm (AGA) a Českou asociací pojišťoven (ČAP) občanům je právě bezpečná lokalita.

6 VYHODNOCENÍ

Nejprve je třeba říci, že v současné době pracuji jako policejní inspektor na obvodním oddělení Policie České republiky Vsetín. Donedávna jsem byl zařazen do obchůzkové služby a v současné době jsem zařazen na dozorčí službě. Pracuji v malém městě (Vsetín) cca. 35000 lidí ke kterému patří i několik okolních vesnic. U policie na stejném oddělení pracuji již 8 let. Budu vycházet ze skutečností a poznatků, které jsem nabyl za tuto dobu u policie.

Policie ČR a soukromé bezpečnostní služby podle mých zkušeností mezi sebou nemají téměř žádné pracovní právní problémy. To vyplývá právě z nesourodosti zákonů ve kterých se jednotlivé složky pohybují a ve kterých není stanovená žádná možnost ani povinnost spolupráce. Proto neexistuje žádná zákonem dána spolupráce. Je to dáno nejenom rozdílným přístupem ve financování, ale už samotnými zákony, kterými se tyto subjekty řídí, kde policie může využívat některých zvláštních oprávnění a soukromé bezpečnostní služby takovou možnost nemají.

Pokud má v celkové situaci nastat jakákoliv změna, je třeba nejprve definovat společné cíle a možnost v jaké míře by byla spolupráce možná a to i například za cenu nějaké úplaty. Tuto situaci nepůjde zavést do té doby, dokud především nedojde ke změně zákona o policii, která bližší (přímou) spolupráci neumožňuje. Je ale těžké definovat, na jakém principu a v jaké míře by mohlo dojít k aktivní spolupráci. Já sám v současné době na základě současných zákonů, nevidím žádnou možnost takové spolupráce. Pokud nebude soukromá bezpečnostní služba začleněna do nějakých složek (např. IZS aj.), nevidím žádnou možnou přímou spolupráci.

Určitá možnost, jak zlepšit výkon služby je možnost aktivně reálně komunikovat se všemi složkami na určitém přenosovém kanálu (například jako u IZS, kde přímé složky mají mít jeden kanál vyhrazený pro dorozumívání mezi sebou) a taktéž mezi jednotlivými subjekty tak, aby informace a zjištění nebyly předávány prostřednictvím jedné nebo více osob, ale právě naopak, pokud možno ihned zjištěné poznatky předávat konkrétnímu subjektu.

V současné době existuje pouze základní spolupráce mezi Policií ČR a soukromými bezpečnostními složkami, které vycházejí ze zákonů, i když se nedá říci, že se jedná o přímou spolupráci (policie zjišťuje totožnost pracovníkům bezpečnostních služeb za daných podmínek, nebo pomoc při výkonu provozu soukromým bezpečnostním službám

pokud je to potřeba). Naopak bezpečnostní služba nemá žádnou zákonnou povinnost policii pomáhat (kromě případů spáchání trestného činu v chráněném objektu, nebo v případě, kde policista může vyzvat jakoukoliv osobu, aby mu pomohla a další stanovené podmínky dle zákonů) a pomáhá pouze z dobré vůle. Soukromá bezpečnostní služba může policii například informovat o zjištěních nebo poznatcích, které získala v rámci své služby a nebrání tomu povinnost mlčenlivosti, nebo může nahlásit Policii ČR například chycení pachatele drobné krádeže, ta pak může provést lustraci osoby, zda i přes spáchaný přestupek se nedopustila trestného činu dle § 247/1 e) trestního zákona.

Pokud má dojít k řešení problémů, tak to budou zákony se kterými pracuje Policie ČR a zákony, které jsou důležité pro soukromé bezpečnostní služby. Největším problémem všech zákonů je jejich nepřehlednost, jejich velké množství a nejednoznačnost jednotlivých paragrafů a ne vždy řeší všechny problémy, které jednotlivé firmy, osoby nebo policie mají.

Dalším způsobem jak zvýšit bezpečnost občanů je možnost využití pracovníků bezpečnostních služeb, jako motorizovanou nebo pěší hlídku, která v místě svého působení zvýší pocit bezpečí a policie pak může přesunout své lidi tam, kde je to nejvíce potřeba. Bohužel tuto možnost policie nemá, v současné době takovou možnost mají pouze zastupitelé měst a obcí, kteří si na danou práci mohou najmout soukromou bezpečnostní službu. Je třeba vzít v úvahu, že Policie nemá za úkol najímat si pro svou práci jiné subjekty, ale na druhou stranu je třeba vzít v úvahu, že sama Policie na všechno nestačí a v budoucnu stačit nebude. Jedna z možností je poté v rámci prevence vytvořit finanční fond, kde poskytnuté prostředky by mohly zastupitelé jednotlivých obcí využít právě na takovou činnost.

6.1 zákony

Pokud má dojít ke zlepšení situace v našem právním státě, je třeba se snažit, aby zákonů bylo co nejméně a nevytvářely se zbytečné zákony. V současné době je tolik zákonů, že ani osoba, která se v nich denně pohybuje, je nemůže a nezná všechny. Přitom neznalost zákona neomlouvá a je lehké se pak dopustit chyby. Pokud nějaká osoba (právnícká či fyzická) začne podnikat, je pro ní těžké se ve všech zákonech vyznat. Stačí studovat jeden zákon a zjistíte, že kolikrát jednotlivá ustanovení odkazují na jiné zákony a nakonec je to téměř nemožné pochopit spleť zákonů.

Jako největší problém ale vidím ve výkladu jednotlivých paragrafových znění. Můžu například vzít jeden z běžných paragrafů, který je dobře známý. Jedná se o §6/1a) z.č. 361/2000Sb. ve znění pozdějších novel a předpisů o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů, který zní: řidič motorového vozidla je povinen se připoutat za jízdy bezpečnostním pásem na sedadle, které je povinně vybaveno bezpečnostním pásem podle zvláštního právního předpisu.

Když se pak zeptáme jakékoliv osoby nebo řidiče na výklad tohoto zákona, tak někdo bere povinnost být připoutaný už před samotnou jízdou, protože jej to učili tak v autošcole. Jiný si pak toto ustanovení paragrafu vysvětluje tak, že se má, nebo může připoutat, až během jízdy.

Je to jeden mnoha příkladů, ale zde je viditelně patrné, že je více možností, jak si paragrafové znění vyložit, tento paragraf je nejednoznačný a nikdo jej neupřesnil. Pak může nastat situace, kde při rozhodování o vině či nevidě trestu může být na jednom místě rozhodnuto o vině řidiče, který jel bez pásů a jiný řidič pak může být osvobozen. Samozřejmě existují různé výklady zákona, ústavní nálezy atd., ale ty se běžný občan normálně nedozví a je nemožné chodit s každým možným nejednoznačným zněním paragrafu za právníkem.

Nejlépe to jde pak vidět u státních zástupců a soudců. Už několikrát proběhlo v médiích z jejich úst vyjádření k jednotlivým zákonům a paragrafům, které byli radikálně odlišné. Jak se poté má prostý občan nebo firma řídit zákony, kde jednotlivé složky si provádí své vlastní výklady paragrafů.

Proto bych navrhoval jasné formulování zákonů a jednotlivých paragrafů, řádné vysvětlení jednotlivých částí tak, aby bylo na první pohled patrné, co je v zákoně napsáno a míněno a nemohlo dojít k omylům při samotné interpretaci. Pak nemůže nastat situace, kde jednotliví soudci, státní zástupci a právníci budou vše vykládat tak jak chtějí a budou řešit, zda je naplněna skutková podstata trestného činu nebo ne a další okolnosti.

Ulehčení a zlepšení zákonů pomůže všem subjektům, které se zabývají otázkou bezpečnostního průmyslu a tím i ke zlepšení spolupráce. Nemůže pak docházet k takovým okolnostem, kde jednotlivé subjekty neví, zda mohou něco udělat či nemůžou (ochrana dat, osobních údajů atd.) a získat někdy nějaké informace z firem či úřadů je velice těžké, i když se postupně vše zlepšuje.

Dále existuje či spíše neexistuje různější řešení problému v rámci zákonů. Můžeme říci např. prodávání či požívání alkoholu u osob mladších 18 let, kde ten kdo prodá nebo

umožní požívání alkoholu u osob mladších 18 let může být potrestán, ale dokázat uvedenou věc je velice těžké. Mládež je dobře informována a ví téměř vždy co má říci, aby nikdo nebyl postižen a dokázat někomu, pokud jej nevidíte, nebo nemáte svědky, je těžké. Již několikrát jsem se setkal s případy, kde mládež tvrdila, že alkohol získala třeba nálezem, nebo nějaký známý, kterého znají třeba pouze přezdívkou atd. jim alkohol poskytla a to na jiném místě než jsme je přistihli. Někteří dokonce odmítnou říci cokoliv. Poté není téměř možné cokoliv zjistit, neboť se ve většině případu jedná o lež a těm co požívají alkohol nehrozí žádná sankce, pouze se dá vyrozumět příslušný odbor a obci, který má ochranu dětí na starost. Dítě není nijak možné potrestat a tak si může pít téměř jak chce. Ale Policii je pořád vyčítáno, že s tímto problémem nic nedělá.

6.2 Problémy Policie ČR

Jako každá organizace, i Policie ČR má své problémy. Mezi největší problémy policie patří byrokracie, nedokonalé zákony, velké množství řídících složek, velké množství vydávaných nařízení a vybavenost policie.

Byrokracii nemá cenu probírat, je všude a bez radikálních změn bude více policistů spíše v kanceláři tzv. papírovat, než aby byli na ulici nebo se věnovala řádně jednotlivým případům. Samozřejmě ze potřeba dokumentace případů, ale do současné doby je potřeba dokumentovat čím dál více věci. Proto doufám, že zaváděný systém EFQM přinese změnu tak, aby bylo více policistů v ulicích a tzv. papírování se zjednodušilo. Jenom množství různých evidencí je u policie dost velký. Policista je pak nucen používat několik evidencí najednou a musí vkládat stejná nebo podobná data do více evidencí a to zabírá čas, který se dá použít pro potřebnější práci.

O zákonech jako takových jsem už psal výše a platí to i u policie. Pokud nedojde ke zlepšení situace, nebude možné řádně plnit všechny povinnosti a úkoly. Stačí vzít v úvahu jeden z nejdůležitějších oprávnění, které policista má a které zasahují do práv a svobod občanů. Jedná se o ustanovení §76 trestního řádu o zadržení osoby trestného činu. Policista v současné době vždy zajišťuje osobu dle ust. §76/1 tr.ř., přitom donedávna byl tento postup špatný a osoba se zajišťovala podle ust. §76/2 tr.ř.. Tato změna není poprvé. Proto je třeba provést takové změny ve znění jednotlivých paragrafů, aby byly jednoznačné a pokud je to třeba, tak i s vysvětlením některých pojmů. Jinak může dojít k tomu, že policista provede zákrok, vše zpracuje a pak přijde právník, vyloží paragrafové znění jiným způsobem než se vykládal do současné doby a rozhodující orgán ve věci se může ztotožnit

s jeho výkladem a dát za pravdu. Nakonec může být potrestán policista z různých trestných činů i když postupoval podle dosavadních pravidel.

Dalším problémem je velké množství řídicích složek (nadřízených). Tyto složky se sice snaží řídit chod policie dle svých představ, ale neberou ohled na stav u policie jaký je a na ostatní řídicí složky, které se taktéž snaží různě upravovat chod policie. Poté chodí na základní útvary neustále nová nařízení, rozkazy, postupy, změny těchto nařízení, rozkazů a postupů právě z různých stupňů řízení. Do současné doby se odhaduje na 500 těchto nařízení jenom pro pořádkovou policii. Ne jenom můj názor na tuto situaci je takový, že takový stav policie je již neudržitelný a je třeba provést radikální změnu. Těch nařízení je tolik, že není možné si vše pamatovat a řídit se tím a plno jich je zbytečných, např. etický kodex Policie ČR, který vlastně upravuje jeho slušné chování a kterým se už před tímto normální policista řídil a chování policisty je stejně dáno v zákonech (zákon o policii a služební zákon) a v různých nařízeních. Jedině kontrolní orgán má výhodu, nastuduje si nějaký předpis a může jít provést kontrolu.

Vybavenost policie je dalším oříškem u policie. Je třeba brát v potaz na množství peněz, které ministerstvo vnitra pro policii má. Na druhé straně by měla policie možnost s přidělenými penězi manipulovat lépe, aby se maximálně využilo ve prospěch policie a tím i občanů. V současné době jsou peníze rozděleny předem a je těžké je převést na jinou složku například z fondu oprav na fond pro nákup nového vybavení. Pak se opravují staré věci které mají své nejlepší léta za sebou, přitom by se mohlo koupit zařízení nové.

Další problém, který se u Policie rozšiřuje je poukazování na to, že se každý může obrátit na Policii o pomoc, ale nikdo již neřekne, v jakých případech. Poté se na Policii obrací lidé se svými problémy a čeká, že se Policie začne věcí zabývat, popřípadě předá vše jiným orgánům, které takovou věc můžou řešit. Je třeba lidem říci, že každý policista není chodící právník, který se vyzná ve všech zákonech, ale je třeba zdůraznit čím se Policie zabývá a co má znát. Samotná Policie si sama vytváří některé úkoly navíc, jako je evidování o oznámení o podezřelém úhynu ptáků.

Dále se málo kdo zabývá množstvím povinností, které řadový policista má. Úkolů je mnoho a plnit je všechny najednou je téměř nemožné. Je třeba si uvědomit, že i samotná Policie má pouze určitou pravomoc, za kterou nemůže. To poté může vyvolat a je dá se říci, je vyvolávána domněnka, že Policie nedělá vše co může. Přitom si každý musí uvědomit, jaká je situace, kde pokud se policista dotkne oprávněně nějakého práva občana, tak tento se nad postupem policisty pohoršuje, ale jinak mu nevádí, zda oprávnění policista

použije na jinou osobu, ba někdy je mu líto, že policista nemá větší oprávnění. Jednoduchý příklad vezmu ze silničního provozu, kde na jednu stranu si občané stěžují, že řidiči přes jejich obec jezdí rychle a Policie s tím nic nedělá, na druhou stranu jsou sami lidé (v tomto případě řidiči) schopni ostatní řidiče upozorňovat na měření rychlosti radarem a tak ty chronické přestupce upozorňovat, aby si zde dávali pozor a když se stane neštěstí, tak se všichni pohoršují nad tím, že Policie nic nedělá. Přitom to není pravda a každý občan si musí uvědomit jak se chová on ke svému okolí a dále co vše může pro větší bezpečnosti udělat Policie. Policie nemá tolik sil ani prostředků, aby mohla mít třeba v tomto případě radar v každé vesnici, v každé ulici či uličce po celých 24 hod.

Další obtíž je s pravomocemi. V současné době má Policie takové pravomoci, jaké jim umožňuje zákon a tak podle toho jedná. Málo který občan se ale dozví, zda oprávnění je dostačující, aby zamezilo páchání trestné činnosti. Je těžké v současné době některé pravomoci přidat, s tím, jak je neustále policii a lidem předhazováno, že někdo může některou pravomoc zneužít. Je třeba si ale uvědomit, pokud chce někdo zvýšit bezpečí, je třeba potřeba delegovat i nějakou pravomoc a ne se pouze bát zneužití. Proti jednání policisty nebo Policie si každý může podat stížnost, která je prošetřena. Zde uvedu jeden z možných návrhů, který nijak výrazně nezasáhne do práv občanů, přitom může zjednodušit práci Policie a může se sní zvýšit i možnost vyššího bezpečí. V současné době může policista provést kontrolu totožnosti pouze v případech dané zákonem. To znamená ostatní osoby policista nemůže kontrolovat. Přitom možnost kontroly všech osob, kdykoliv a kdekoliv může pomoci při hledání pachatelů a ostatních osob (hledaných, pohřešovaných). Příklad je jednoduchý. V současné době policista potká osobu a pokud nemá oprávnění, nemůže tuto osobu kontrolovat i přes to, že se může jednat o osobu, která se před chvílí třeba dopustila trestného činu o kterém policisté v této době ještě neví a klidně si odejde. Přitom možnost kontroly může u lidí zabránit páchání trestné činnosti, neboť budou vědět, že je kdykoliv může policista zastavit a chtít prokázat totožnost.

Pokud samozřejmě se lidé budou bát delegování více pravomocí, je třeba aby se chránili jiným způsobem a to např. pomocí SBS.

Další problém, který se začal objevovat je nahlášení nějaké události bez jakéhokoliv podkladu s náznakem, že se stal nějaký trestný čin či přestupek, kterým se poté Policie musí nějak vyrovnat (vyšetřit). Přitom se takoví lidé řídí heslem „ Já jsem to nahlásil, dál s vámi nehodlám spolupracovat a odpovídat vám na vaše otázky a vy jste povinni konat“.

Přitom samotný oznamovatel nedodá žádné bližší vysvětlení např. jak přišel na to, že se nějaká protiprávní událost stala.

Každý občan, který se chce dozvědět něco o Policii, zaznamenává snahy managementu o zlepšení Policie. Jedná se o snahy, jako zavedení modelu EFQM, policejní kodex, community policing (jedná se o zavedení komunikace s občany v rámci plnění úkolů Policie) atd. Tyto snahy můžeme pokládat za kladnou snahu Policie řešit některé obtíže, ale ne vždy se to dá provést. Je třeba brát v úvahu různé úkoly, které policisté musí plnit a je těžké mezi nimi najít místo pro další činnosti, jako je komunikovat s občany i přes to, že jako policista zařazený v obchůzkové službě jsem to měl v popisu práce. Většinou mi v tom bránila jiná práce a nebylo možné si vyhradit určitou dobu pro komunikaci s občany. Pro zlepšení se pouze může udělat to, že se dá policistům dostatek času na to, aby mohli s občany více komunikovat.

Dle mého názoru je pro Policii zavedení pravidelného auditu nezávislou firmou nezbytnou nutností, která může poukázat Policii, respektive i občanům, jak na tom Policie je, do jaké míry může Policie pro občany pracovat, co ji brzdí, jak hospodaří se svěřenými finančními prostředky, ale také může říci, nakolik jsou účinné zákony, nařízení, jaký je personální stav, zda Policie stačí plnit řádně všechny své úkoly a nakolik jsou takové úkoly možné plnit atd.. Pokud nebude proveden audit, popřípadě se sama Policie nezačne zabývat svým vnitřním chodem, nikdy nedoje k razantnější změně, ale změna bude pouze pomalá a nikdy nezasáhne do všech oblastí.

Samotné Policii škodí, že nemá žádný účinný nástroj, kterým by mohla oslovit širší skupinu lidí. Já osobně bych prosazoval zavedení pravidelného televizního pořadu, kde Policie může informovat lidi o skutečnostech, které ohrožují její bezpečnost, jakým způsobem reagovat, co vše může občan udělat pro větší bezpečnost, popřípadě reagovat na různé podněty, které vyvolávají samotná média či politici. Dále může představit práci Policie tak, jak ji vidí Policie, jejich možnosti řešení a vysvětlit její úskalí. Nejhorší co v současné době Policii ničí v očích veřejnosti jsou negativní postoje, které se objevují v masmédiích a na které nemá možnost nijak účinně reagovat. Poté Policie vypadá jako neprofesionální organizace. Dále v rámci prevence je možnost využít některé asociace oblasti soukromých bezpečnostních služeb, která může předkládat různá řešení (nemyslím tím reklamu jedné nebo více firem) a to různou formou prezentace tak, aby tam, kde dochází k rekonstrukci domů a stavbě nových domů se mohly účinně zavést bezpečnostní prvky.

V rámci prevence, kde se nemusí využívat pouze neosobní zprostředkování pomocí různých letáků je možnost vytvoření pravidelné diskuse a seznámení s tématy, které občany zajímá. Samotní občané pak můžou mít možnost zaslat různá témata tak, aby se Policie mohla řádně vyjádřit, na internetu mohou být tato témata zobrazena i s počtem, kolik lidí se o takové téma zajímá. Poté můžeme lidem říci, popřípadě ukázat, že k některým trestným činům sami občané nahrávají. Samozřejmě i zde je poté prostor pro SBS, které zde mohou v rámci tématu, nebo i vedle něho ukázat různé zabezpečovací prostředky. Je velice smutné, když má někdo cenné věci např. v tzv. sklepní kóji v panelovém domě, kde do domu se dostane téměř kdokoli a samotná kóje, která je většinou tvořena pouze dřevěnými latěmi, není schopna odolat napadení. Pro zloděje je jednoduché se do takto zabezpečené sklepní kóje dostat a cokoliv zni odcizit.

Další důraz je pro zkvalitnění celé práce informovat lidi, jakým způsobem mají reagovat na běžné situace tak, aby bylo možné co nejúčinněji zajistit chycení a usvědčení pachatele tak, aby například nedošlo k důkazní nouzi, při které všichni ví, kdo čin spáchal, ale není mu to jak dokázat.

6.3 Problémy soukromých bezpečnostních služeb

Tak jako u Policie ČR, tak i soukromé bezpečnostní služby mají a dle současné situace, budou mít své problémy.

Prvním problémem je velké množství zákonů, kterým se soukromé bezpečnostní služby musí řídit. Některé jsou popsány v jiných kapitolách. Sice firmy, které již podnikají v tomto oboru jsou na množství zákonů zvyklé, ale může to odradit ostatní, kteří by chtěli začít podnikat v tomto oboru. Přitom tyto zákony pouze udávají, jakým způsobem podnikat, jaká mají oprávnění a nijak nenastavují standarty, které by toto odvětví potřebovalo.

Navštívil jsem dvě soukromé bezpečnostní agentury, které se zabývají ostrahou majetku a osob. Jedná se o firmu Anim plus – RS, s.r.o a František Raška - RAŠKA ostraha majetku a osob se sídlem na Vsetíně. Samotní jednatelé těchto firem nevidí velký problém se zákony, které ovlivňují jejich výkon a necítí přímo potřebu vzniku zákona o bezpečnostních službách. Oprávnění, které pro svůj výkon mají se jim zdá dostatečné a není důvod je nějak dále upravovat.

Můj názor je ve věci oprávnění, které mají v současné době bezpečnostní služby stejný. Není potřeba jej nějak dále rozšiřovat. Stačí pouze přesně vyjádřit oprávnění, které

soukromým bezpečnostním službám dávají stávající zákony a pokud je potřeba, můžou se pracovníci obrátit na policii.

Co se týče zákona o bezpečnostních službách záleží na jeho samotném znění. Pokud bude rozumný, tak jej všichni přivítáme, bude přehlednější, může nastavit standarty, které bude potřeba dodržovat. Doposud bylo provedeno několik pokusu o schválení zákona o soukromých bezpečnostních službách, ale pokaždé byl zamítnut.

Jako velký problém pro soukromé bezpečnostní služby je v současné době ekonomická záležitost. Ceny za práci jsou na velice nízké úrovni, za které je problém najmout kvalifikované lidi. Další těžkostí pro podnikatele jsou velké odvody za zaměstnance, které ztěžují rozvoj firem.

V dnešní době se hovoří o platbách za osoby v době pracovní neschopnosti, kde firmy by měly platit v prvních dnech zaměstnancům nemocenskou. Zde je třeba si uvědomit, že většina lidí je v pracovní neschopnosti právě v době, ve které mají firmy vyplácet svým zaměstnancům nemocenskou. Jedná se o další odčerpání peněz, které by se mohly použít pro rozvoj firmy. Taková změna by se musela pak kompenzovat jinak, nebo dojde k zániku mnoha firem. Řešení a velká pomoc je snížení odvodů firem za zaměstnance a nesnažit se z nich vytáhnout více peněz.

Jako největší problém v současné době jsou zákony, které mají vliv na vymáhání pohledávek, které jednotlivé firmy u zadavatelů mají. Nejvíce si v bezpečnostních agenturách stěžují na nezaplacené pohledávky, které je těžké vymoci a stát jim nijak nepomáhá. Stačí, když firma, která dluží peníze je v bankrotu a firma má pohledávky u státu, přijde stát, vezme si dlužnou částku a pokud nějaké finanční prostředky zbudou, tak se teprve rozdělí mezi věřitele. Tato metoda je pro stát velice výhodná, ale zabraňuje spravedlivé rovnosti. Zde je jedna z možností, jak věci zlepšit. Pokud bude rovnost dělení, tak si stát ohlíká své závazky lépe a nemusí to dojít až do stavu bankrotu.

Pokud firma není v bankrotu a dluží peníze i tak je problém tyto peníze z firem získat. Pak nastává situace, ve které soukromá bezpečnostní firma provozuje firmu ze svých vlastních finančních zdrojů. Přitom je těžké jenom tak odejít od klienta. Proto je řada na státu, aby se snažila nastavit pravidla tak, aby došlo ke zlepšení situace. Pro firmu není až takový problém rozhodnout se odejít od dlužníka, ale nastane problém se zaměstnanci, pro které nemusí mít firma uplatnění a může nastane propouštění a to nikdo nechce. Je třeba zdůraznit, že se jedná o dluhy řádově ve statisících, které firmám chybí a vymáhání soudně nic neřeší. Soud může trvat dlouho a to může firmu položit.

Někdo může namítnout, že je to riziko podnikání, ale i riziko může být sníženo, na přijatelnou míru.

Soukromým bezpečnostní službám může pomoci i vytvoření standardů. Je třeba si uvědomit rozsáhlost a obtížnost problémů, se kterými se každodenně potýkají.

Pracovník, který je zařazený v objektové ostraze, musí dodržovat a znát plno různých povinností a musí zvládat základní dovednosti.

Užitečné dovednosti pracovníka:

- o Dobrá verbální komunikace - při používání telefonu, radiostanice, při jednání s managementem, veřejností, zadavatelem, umět řešit vzniklé problémy a umět podat verbální hlášení
- o Neverbální komunikace – umět dobře používat informační a komunikační zařízení a vybavení, řešit konflikty, písemná hlášení
- o Inter-personální (mezilidské) – týmová práce, práce podle směrnic

Dobrý pracovník umí zacházet a vést různé knihy, dokumentace atd., potřebné pro výkon služby a zadavatele, ovládat elektronické zabezpečovací zařízení, měl by mít schopnost pozorovat a umět popsat jednotlivé podněty (osobu, věc atd.), znát základy kriminalistiky, umět se vyrovnat s mimořádnou událostí (požár, nehoda, vloupání, přírodní katastrofa), umět poskytnout první pomoc a další. Z výpisu je vidět, jaké množství činností je třeba ovládat a to alespoň v základních elementech.

ZÁVĚR

Při vytváření této práce a rozmluvě s lidmi, kteří pracují v oblasti soukromých bezpečnostních služeb, mne jenom utvrdil, že žádný konkrétní odborný vztah mezi policií ČR a soukromými bezpečnostními službami není.

Každá složka se při výkonu svého povolání řídí jinými zákony, které spolu nijak moc nesouvisí a neumožňují žádnou spolupráci.

Spolupráce policie ČR a soukromých bezpečnostních služeb je pouze na dobrovolnosti, kde dochází k poskytování různých poznatků ze strany pracovníků bezpečnostních agentur, policii ČR. V současné době jsem nezaznamenal žádné problémy mezi Policií ČR a soukromými bezpečnostními službami.

Pokud nebudou soukromé bezpečnostní služby zařazeny do nějakého programu v rámci bezpečnostní politiky státu, kraje, města nebo obce, jako je například začlenění do IZS, nebude možné navázat žádný odborný vztah. Samotné začlenění si ale vyžádá změnu některých zákonů. Bude pouze záležet zda bude ochota takový krok udělat a začlenit prověřené soukromé bezpečnostní služby do státní bezpečnostní politiky a zda na to budou finanční prostředky.

Dále jsou v této práci nastíněny možný budoucí vývoj, kterým mohou soukromé bezpečnostní služby jít, jako je bezpečná lokalita, detektivní služby v oblasti komerce atd.

Při zjišťování informací jsem narazil na jiné problémy, které je třeba řešit. Všeobecně je to problém samotných zákonů, kde výklad jednotlivých ustanovení není vždy jednoznačný, zavádějící a kolikrát bez upřesnění, co se pod určitým pojmem přesně myslí. Dalším problémem je, že každá komerční firma a to i Policie se musí potýkat s velkým množstvím zákonů, vyhlášek a nařízení. Některé z těch nejdůležitějších zákonů jsou pak vyjmenovány v práci. Musí vyhledávat jednotlivé ustanovení pro svojí činnost.

Soukromé firmy podnikající v oblasti komerční bezpečnosti dělá největší problém neproplácení faktur za práci a je velice těžké peníze dostat z firem zpět. Přitom není jednoduché odejít od klienta i když momentálně nemá na zaplacení. Při odchodu peníze stejně nedostaneme a soudní spory trvají většinou dlouho. Přitom nesolventnost firmy nemusí být zprvu patrná.

Všeobecně velkou pomocí by pro firmy bylo snížení různých odvodů státu (zdravotní, sociální pojištění) a snahu státu je finančně méně zatěžovat. Naopak chystaná novela zákona o vyplácení nemocničních dávek, kde první dny platby přechází na

zaměstnavatele a přitom nenabídnout žádnou jinou adekvátní úlevu je krok spíše opačným směrem.

Je velice nutné, aby stát pochopil, že průmysl komerční bezpečnosti je významnou složkou v našem státě, přispívá nejenom k větší bezpečnosti, ale zaměstnává okolo 50000 osob, přispívá nemalými finančními odvody do státní poklady. Proto je potřeba nastolit takovou změnu, která umožní a přispěje ke zlepšení podmínek v podnikání a to třeba i dobrým zákonem o soukromých bezpečnostních službách.

Například na Slovensku takový zákon mají. Jedná se o z.č. 379/1997 Z.z. o prevádzkovaní súkromých bezpečnostných služieb a podobných činností. V zákoně jsou pak definovány podmínky provozování živnosti, co se rozumí pod jednotlivými pojmy, oprávnění bezpečnostních služeb, za jakých podmínek může vzniknout bezpečnostní služba vzniknout, její povinnosti, kdo rozhoduje o jejich vzniku a další.

Jedná se o přehledný soubor pravidel, které sice navazují nebo odkazují na jiné zákony, ale tento zákon je velice přehledný. Bohužel jsem nebyl schopen zjistit, nakolik je tento zákon výhodný nebo naopak nevýhodný pro soukromé bezpečnostní služby..

Závěr celé práce je jednoznačný, do budoucna je určitě co zlepšovat. Bude hlavně záležet na dobré komunikaci státních úředníků s představiteli soukromých bezpečnostních služeb. Zda bude existovat nějaká další odborná spolupráce závisí pouze na státu a požadavku občanů. Také bude záležet, jakým směrem se vydá jejich bezpečnostní politika a zda budou chtít do této politiky začlenit i soukromé bezpečnostní služby.

Souhrnně se dá říci, že je potřeba zkvalitnit jednotlivé zákony a jejich paragrafové znění, aby nedocházelo k různým možným vyjádřením jednotlivých zákonů a paragrafů, jejich ucelení v rámci boje proti kriminalitě.

U samotné Policie si myslím, že pro ni bude nejlépe, když projde řádným auditem na její jednotlivé části jako je personální audit, finanční audit, audit na zákony atd. Audit sice může ukázat na nedostatky, které u Policie určitě jsou, ale také může pomoci ukázat na špatný stav za který sama nemůže (nedokonalé zákony atd.), se kterými Policie musí bojovat a nijak je nemůže ovlivnit.

Soukromé bezpečnostní služby se spíše potýkají spíše s problémy, které se netýkají bezpečnostní problematiky, jako spíše se zákony, které se zabývají financí (velké odvody za zaměstnance, vymáhání pohledávek atd.).

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Monografické publikace (knihy):

- 1) LAUCKÝ, Vladimír, *Technologie komerční bezpečnosti I*, 1. vydání, UTB ve Zlíně 2003. 64 s. ISBN 80-7318-119-3
- 2) LAUCKÝ, Vladimír. *Technologie komerční bezpečnosti II*, 1. vydání, UTB ve Zlíně 2004. 122 s. ISBN 80-7318-231-9
- 3) Svoboda Ladislav, *Soukromé bezpečnostní služby*, vydání neuvedeno, SBS fy PKN Karivá, ISBN neuvedeno
- 4) Černý Josef, *Evropský výcvikový modul pro základní ostrahu*, 1. vydání, UTB ve Zlíně 2003. 154 s. ISBN 80-7318-107-X

Seriálové (časopisecké) publikace:

- 4) Bezpečná lokalita, Security magazín, str. 6-13, květen/červen 2000, ISSN 1210-8723
- 5) Novák F., Zákon o soukromých bezpečnostních službách 2001, Security magazín, květen/červen 2002, str. 61-64, ISSN 1210-8723
- 6) Komerční bezpečnostní služby, Zabezpeční a kriminalita+Safe, září 2004, str. 25-29, ISSN 1212-5202

Internetové zdroje

- 7) Ministerstvo vnitra České republiky: sbírka zákonů, z.č.140/1961 Sb. [cit.2005-04-02]. Dostupný z URL: < www.mvcr.cz/2003/rady/sbirka_rady.html >
- 8) Ministerstvo vnitra České republiky: sbírka zákonů, z.č.141/1961 Sb. [cit.2005-04-02]. Dostupný z URL: < www.mvcr.cz/2003/rady/sbirka_rady.html >
- 9) Ministerstvo vnitra České republiky: sbírka zákonů, z.č.455/1991 Sb. [cit.2005-04-02]. Dostupný z URL: < www.mvcr.cz/2003/rady/sbirka_rady.html >
- 10) Ministerstvo vnitra České republiky: sbírka zákonů, z.č.1/1993 Sb. [cit.2005-04-02]. Dostupný z URL: < www.mvcr.cz/2003/rady/sbirka_rady.html >
- 11) Ministerstvo vnitra České republiky: sbírka zákonů, z.č.2/1993 Sb. [cit.2005-04-02]. Dostupný z URL: < www.mvcr.cz/2003/rady/sbirka_rady.html >
- 12) Ministerstvo vnitra České republiky: sbírka zákonů, z.č.40/1964 Sb. [cit.2005-04-02]. Dostupný z URL: < www.mvcr.cz/2003/rady/sbirka_rady.html >

- 13) Predpisy uveřejněné v Zbierke zákonov Slovenskej republiky: z.č. 379/1997 Z.z.[cit.2005-04-21]. Dostupný z URL: <www.zbierka.sk>
- 14) Ministerstvo vnitra České republiky: sbírka zákonů, z.č.283/1991 Sb. [cit.2005-04-02]. Dostupný z URL: <www.mvcr.cz/2003/rady/sbirka_rady.html>
- 15) S.O.S. bezpečnostní služba: Filosofie firmy. [cit.2005-03-25], dostupný z URL: < www.soska.cz/filosofie.htm>
- 16) S.O.S. bezpečnostní služba: Filosofie firmy. [cit.2005-03-25], dostupný z URL: <www.soska.cz/jak_poznat_kvalitu.html>
- 17) Security server: Detektivní ochrana ekonomických zájmů I –IV. [cit.2005-04-05], dostupný z URL: www.securityserver.cz
- 18) Ministerstvo vnitra České republiky: Inspekce ministra vnitra, [cit.2005-04-02]. Dostupný z URL: < www.mvcr.cz/odbor/inspekce.html>
- 19) Město Ústí nad Labem: Historie a současnost, [cit.2005-05-01]. Dostupný z URL: < www.usti-nl.cz/showdoc.do?docid=407 >
- 20) Ministerstvo vnitra České republiky: Statistiky, [cit.2005-05-01]. Dostupný z URL: < www.mvcr.cz/statistiky/krim_stat/2002/deti.html >
- 21) Ministerstvo vnitra České republiky: Kriminalita, [cit.2005-05-01]. Dostupný z URL: < www.mvcr.cz/dusevni/kriminalita.htm >
- 22) Ministerstvo vnitra České republiky: Statistiky, [cit.2005-05-01]. Dostupný z URL: < www.mvcr.cz/statistiky/ >
- 23) Ministerstvo vnitra České republiky: časopisy, [cit.2005-05-01]. Dostupný z URL: < www.mvcr.cz/casopisy/kriminalistika/2002/02_02/kury.html >
- 24) Ministerstvo obrany České republiky, [cit.2005-05-01]. Dostupný z URL: < [www.army.cz/acr/utvary/internetvp/1c88ab1c89aa1dc1256e58004217e702ec.html?](http://www.army.cz/acr/utvary/internetvp/1c88ab1c89aa1dc1256e58004217e702ec.html?OpenDomument)
OpenDomument
- 25) Město Vsetín: Bezpečí a ochrana obyvatel, [cit.2005-05-01]. Dostupný z URL: <www.mestovsetin.cz/bezpeci/brevir/static/dokumenty/prestupky_a_trestne_ciny/obecna_kriminalita.htm >
- 26) Tiscali: Filozofie, [cit.2005-05-01]. Dostupný z URL: <home.tiscali.cz/filozofie/hismat/okno_kriminalita.htm >
- 27) Webpark.cz: Kriminalita, [cit.2005-05-01]. Dostupný z URL: <www2.webpark.cz/kverek/kriminalita.htm >

- 28) Novinky.cz: Archiv, [cit.2005-05-01]. Dostupný z URL: <
www.novinky.cz/archiv/Index/Styl/122241.html >
- 29) Ministerstvo obrany České republiky, prevence, [cit.2005-05-01]. Dostupný z URL:
<
http://www.mvcr.cz/prevence/system/pojmy/1.1.htm >

SEZNAM PŘÍLOH

P 1 : Zákon č. 283/91 Sb. o Policii České republiky

P 2 : Schéma policie

ZÁKON 283/1991 Sb.

České národní rady ze dne 21. června 1991 o Policii České republiky
Změna: 26/1993 Sb. Změna: 67/1993 Sb. Změna: 163/1993 Sb. Změna: 326/1993 Sb. Změna: 82/1995 Sb. Změna: 152/1995 Sb. Změna: 18/1997 Sb. Změna: 186/1997 Sb. Změna: 168/1999 Sb., 325/1999 Sb., 326/1999 Sb. Změna: 105/2000 Sb. Změna: 138/1999 Sb. Změna: 329/1999 Sb. Změna: 258/2000 Sb., 361/2000 Sb. Změna: 60/2001 Sb. Změna: 120/2001 Sb. Změna: 265/2001 Sb. Změna: 216/2002 Sb. Změna: 436/2003 Sb. Změna: 119/2004 Sb. Změna: 362/2003 Sb.

§ 1

Úvodní ustanovení

- (1) Zřizuje se ozbrojený bezpečnostní sbor České republiky s názvem Policie České republiky (dále jen "policie").
- (2) Policie plní úkoly ve věcech vnitřního pořádku a bezpečnosti a další úkoly v rozsahu a způsobem stanoveným právními předpisy. Při plnění svých úkolů postupuje policie také podle Parlamentem schválených, ratifikovaných a vyhlášených mezinárodních smluv, jimiž je Česká republika vázána, (dále jen "mezinárodní smlouva").
- (3) Úkoly uvedené v odstavci 2 plní příslušníci policie (dále jen "policisté").
- (4) Policie působí na území České republiky, nestanoví-li zákon nebo mezinárodní smlouva jinak.

HLAVA PRVNÍ ÚKOLY, ORGANIZACE A ŘÍZENÍ POLICIE

§ 2

Úkoly policie

- (1) Policie plní tyto úkoly:
 - a) chrání bezpečnost osob a majetku;
 - b) spolupůsobí při zajišťování veřejného pořádku, a byl-li porušen, činí opatření k jeho obnovení;
 - c) vede boj proti terorismu;
 - d) odhaluje trestné činy a zjišťuje jejich pachatele;
 - e) koná vyšetřování o trestných činech;
 - f) zajišťuje ochranu státních hranic ve vymezeném rozsahu;
 - g) zajišťuje ochranu ústavních činitelů České republiky a bezpečnost chráněných osob, kterým je při jejich pobytu na území České republiky poskytována osobní ochrana podle mezinárodních dohod;
 - h) zajišťuje ochranu zastupitelských úřadů, ochranu sídelních objektů Parlamentu, pokud zákon nestanoví jinak, prezidenta republiky, Ústavního soudu, ministerstva zahraničních věcí, ministerstva vnitra a dalších objektů zvláštního významu pro vnitřní pořádek a bezpečnost, které určí vláda na návrh ministra vnitra; rovněž zajišťuje ochranu objektů, pro které taková ochrana vyplývá z mezinárodní dohody, kterou je Česká republika vázána;
 - i) dohlíží na bezpečnost a plynulost silničního provozu a spolupůsobí při jeho řízení;
 - j) odhaluje přestupky;
 - k) projednává přestupky, pokud tak stanoví zvláštní zákon;²⁾
 - l) vede evidence a statistiky potřebné pro plnění svých úkolů;
 - m) vyhledává celostátní pátrání; přitom je oprávněna zveřejňovat údaje nezbytné k identifikaci hledaných osob;
 - n) na základě vyznění orgány Vězeňské služby České republiky provádí úkony související s bezprostředním pronásledováním osob, které uprchly z výkonu vazby nebo z výkonu trestu odnětí svobody;
 - o) zadržuje svědence s nařízenou ústavní nebo uloženou ochrannou výchovou, kteří jsou na útěku, a spolupůsobí při jejich vyhledávání;
 - p) zajišťuje pohotovostní ochranu jaderných zařízení, která určí vláda České republiky, a podílí se na fyzické ochraně jaderného materiálu při jeho přepravě podle zvláštního zákona;^{2a)}
 - q) kontroluje doklady o pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla podle zvláštního právního předpisu.^{4a)}
- (2) Policie plní též úkoly státní správy, pokud tak stanoví zvláštní zákon.³⁾
- (3) Policie plní rovněž úkoly při zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku, které jí ukládají příslušné orgány obcí za podmínek stanovených zvláštními předpisy.⁴⁾
- (4) Úkol odhalovat a prověřovat skutečnosti nasvědčující tomu, že byl spáchán trestný čin, jehož pachatelem je policista, a zjišťovat pachatele plní postupem podle trestního řádu útvar ministerstva pro inspekční činnost (dále jen "útvar inspekce"), přímo řízený ministrem vnitra (dále jen "ministr").

§ 3

Organizace a řízení policie

- (1) Policie je podřízena Ministerstvu vnitra (dále jen "ministerstvo").
- (2) Policii tvoří Policejní prezidium České republiky, útvary s působností na celém území České republiky a útvary s územně vymezenou působností. Útvary policie zřizuje ministr na návrh policejního prezidenta.
- (3) V policii působí služba pořádkové policie, služba kriminální policie a vyšetřování, služba dopravní policie, služba správních činností, ochranná služba, služba cizinecké a pohraniční policie, služba rychlého nasazení, služba železniční policie a letecká služba.
- (4) Činnost policie při plnění úkolů podle tohoto zákona řídí Policejní prezidium České republiky, pokud tento zákon nestanoví jinak.
- (5) V čele Policejního prezidia České republiky stojí policejní prezident, který je představeným všech policistů, s výjimkou policistů povolaných ministrem k plnění úkolů ministerstva.
- (6) Policejní prezident odpovídá za činnost policie ministru.
- (7) V čele služeb uvedených v odstavci 3 a v čele útvaru ochranné služby, který zajišťuje ochranu prezidenta České republiky a ochranu objektů, v nichž pobývá prezident České republiky, stojí ředitelé.
- (8) Bližší úpravu organizace policie, zejména řízení útvarů a služeb policie, součinnost mezi nimi a způsob jejich hospodářského zabezpečení stanoví na návrh policejního prezidenta ministr.

§ 3a

- (1) Vyšetřování koná služba kriminální policie a vyšetřování v útvarech s územně vymezenou působností; ministr může pověřit vyšetřováním i jiné útvary policie a stanovit jejich působnost.
- (2) Součástí služby kriminální policie a vyšetřování je též Úřad dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu, který je útvarem s působností na celém území České republiky.

(3) Při provádění úkonů trestního řízení je policista vázán pokyny státního zástupce. Pokyny v trestním řízení dává státní zástupce podle povahy věci příslušnému útvaru nebo přímo policistovi. V ostatních věcech týkajících se výkonu služby v policii je policista vázán pokyny nadřízených.

HLAVA DRUHÁ

zrušena

§ 4

zrušen

§ 5

zrušen

HLAVA TŘETÍ

POVINNOSTI, OPRAVNĚNÍ A PROSTŘEDKY POLICISTY

ODDÍL PRVNÍ

Povinnosti policisty

§ 6

(1) Při provádění služebních zákroků a služebních úkonů je policista povinen dbát cti, vážnosti a důstojnosti osob i své vlastní a nepřipustit, aby osobám v souvislosti s touto činností vznikla bezdůvodná újma a případný zásah do jejich práv a svobod překročil míru nezbytnou k dosažení účelu sledovaného služebním zákrokem nebo služebním úkonem.

(2) Policista je povinen při provádění služebního zákroku a služebního úkonu spojeného se zásahem do práv nebo svobod osob poučit je o jejich právech, pokud to povaha a okolnosti služebního zákroku nebo služebního úkonu dovolují; v opačném případě je poučít dodatečně.

§ 7

(1) Policista ve službě je povinen v mezích tohoto zákona provést služební zákrok, služební úkon, popřípadě učinit jiná opatření nezbytná k provedení služebního zákroku nebo služebního úkonu, zejména vyrozumět nejbližší policejní útvar, je-li páchán trestný čin nebo přestupek anebo je-li důvodné podezření z jejich páchání.

(2) Policista i v době mimo službu je povinen v mezích tohoto zákona provést služební zákrok, popřípadě učinit jiné opatření k provedení služebního zákroku, zejména vyrozumět nejbližší policejní útvar, je-li páchán trestný čin nebo přestupek, kterým je bezprostředně ohrožen život, zdraví nebo majetek.

§ 8

Policista není povinen provést služební zákrok, jestliže

- a) je pod vlivem léků nebo jiných látek, které závažným způsobem snižují jeho schopnost jednání;
- b) k jeho provedení nebyl odborně vyškolen ani vycvičen a jestliže povaha služebního zákroku takové odborné vyškolení nebo vycvičení vyžaduje;
- c) tomu brání důležitý zájem služby.

§ 9

(1) Policista je při provádění služebního zákroku povinen, pokud to povaha a okolnosti služebního zákroku dovolují, použít odpovídající výzvy.

(2) Pokud to povaha služebního zákroku dovoluje, použije policista před výzvou slov "Jménem zákona!".

(3) Každý je povinen uposlechnout výzvy zakročujících policistů.

§ 10

(1) Policista je povinen při výkonu své pravomoci prokázat svou příslušnost k policii, pokud to povaha a okolnosti služebního zákroku nebo služebního úkonu dovolují.

(2) Příslušnost k policii prokazuje policista služebním stejnokrojem s identifikačním číslem, služebním průkazem, odznakem služby kriminální policie nebo ústním prohlášením "policie".

(3) Ústním prohlášením "policie" prokazuje policista svou příslušnost k policii pouze ve výjimečných případech, kdy okolnosti služebního zákroku neumožňují tuto příslušnost prokázat služebním stejnokrojem, služebním průkazem nebo odznakem služby kriminální policie. Služebním stejnokrojem, služebním průkazem nebo odznakem služby kriminální policie se policista prokáže ihned, jakmile to okolnosti služebního zákroku nebo služebního úkonu dovolí.

§ 11

Ministerstvo stanoví obecně závazným právním předpisem podrobnosti

- a) kdy policista není povinen provést služební zákrok, brání-li tomu důležitý zájem služby;
- b) o prokazování příslušnosti k policii.

ODDÍL DRUHÝ

Oprávnění policisty

§ 12

Oprávnění požadovat vysvětlení

(1) Policista je oprávněn požadovat potřebná vysvětlení od osoby, která může přispět k objasnění skutečností důležitých pro odhalení přestupku a jeho pachatele, jakož i pro vypátrání hledaných nebo pohřešovaných osob a věcí, a v případě potřeby ji vyzvat, aby se ve stanovenou dobu dostavila na určené místo k sepsání protokolu o podání vysvětlení.

(2) Osoba je povinna výzvě podle odstavce 1 vyhovět.

(3) Vysvětlení může odepřít pouze osoba, která by jím sobě, svému příbuznému v pokolení přímém, svému sourozenci, osvojiteli, osvojení, manželu nebo druhu anebo jiným osobám v poměru rodinném nebo obdobném, jejichž újmu by právem pocítovala jako újmu vlastní, způsobila nebezpečí trestního stíhání nebo nebezpečí postihu za přestupek.

(4) Vysvětlení nesmí být požadováno od osoby, která by jím porušila státem uloženou nebo státem uznanou povinnost mlčenlivosti, ledaže by byla této povinnosti příslušným orgánem nebo tím, v jehož zájmu tuto povinnost má, zproštěna.

(5) Policista je povinen osobu předem poučit o možnosti odepřít vysvětlení podle odstavců 3 a 4.

(6) Kdo se dostaví na výzvu, má nárok na náhradu nutných výdajů a na náhradu ušlého výdělku (dále jen "náhrada"). Náhradu poskytuje policie. Nárok na náhradu nemá ten, kdo se dostavil jen ve vlastním zájmu nebo pro své protiprávní jednání.

(7) Nárok na náhradu podle odstavce 6 zaniká, jestliže jej osoba neuplatní do sedmi dnů ode dne, kdy se na výzvu podle odstavce 1 dostavila; o tom musí být osoba poučena.

(8) Nevyhoví-li osoba bez dostatečné omluvy nebo bez závažných důvodů výzvě podle odstavce 1, může být předvedena k sepsání protokolu o podání vysvětlení.

(9) Protokol o podání vysvětlení musí být s osobou sepsán bez zbytečného odkladu po jejím předvedení; po jeho sepsání policista osobu propustí.

(10) O předvedení sepíše policista úřední záznam.

§ 13

Oprávnění požadovat prokázání totožnosti

(1) Prokázání totožnosti znamená prokázání jména a příjmení, data narození a trvalého, popř. přechodného pobytu osoby. Důvod ke zjišťování totožnosti určuje míru spolehlivosti, s níž se zjištění provádí.

(2) Policista je oprávněn vyzvat osobu,

a) přistiženou při jednání, které má znaky trestného činu nebo přestupku,

b) od které je požadováno vysvětlení podle § 12 odst. 1,

c) která odpovídá popisu hledané nebo pohřešované osoby,

d) která se bezdůvodně zdržuje v bezprostřední blízkosti chráněných objektů,

e) která má na místě veřejně přístupném zbraň (17 odst. 2) a je důvodné podezření, že zbraň může být užito k násilí nebo pohrůzce násilím,

f) která se zdržuje v blízkosti místa, kde došlo ke spáchání trestného činu, k dopravní nehodě, požáru nebo jiné mimořádné události, aby prokázala svou totožnost; osoba je povinna výzvě vyhovět.

(3) Policista je rovněž oprávněn vyzvat k prokázání totožnosti osobu,

a) která má být předvedena na žádost příslušného orgánu podle zvláštních předpisů, 5a)

b) která je oznamovatelem, 5b)

c) na žádost jiné osoby, jestliže tato osoba má na zjištění totožnosti právní zájem, jakož i osobu, která o prokázání totožnosti žádá; osoba je povinna výzvě vyhovět.

(4) Byla-li prokázáním totožnosti zjištěna osoba pohřešovaná, vyrozumí policista toho, kdo pohřešování osoby oznámil, popřípadě ji předá příslušnému orgánu nebo zákonnému zástupci.

(5) Odmítne-li osoba uvedená v odstavci 2 a odstavci 3 písm. a) prokázat svoji totožnost nebo nemůže-li ji prokázat ani po předchozím poskytnutí potřebné součinnosti k prokázání své totožnosti, je policista oprávněn takovou osobu předvést k provedení služebních úkonů za účelem zjištění její totožnosti a řádného objasnění věci. Poskytnutí potřebné součinnosti není nutné, pokud by se tím při zjišťování totožnosti více osob ve stejném okamžiku zmařil účel úkonu nebo zákroku. Po zjištění totožnosti policista předvedenou osobu propustí, nebrání-li tomu zákonné důvody.

(6) Nemůže-li policista totožnost osoby předvedené podle odstavce 5 zjistit na základě sdělených údajů ani v evidencích obyvatel, je oprávněn vyzvat tuto osobu, aby strpěla provedení nezbytných služebních úkonů, jako je snímání daktyloskopických otisků, pořizování obrazových záznamů, zevní měření těla a zjišťování zvláštních tělesných znamení; měření těla a zjišťování zvláštních tělesných znamení provádí osoba stejného pohlaví nebo lékař.

(7) Nejistí-li policista totožnost osoby do 24 hodin od předvedení, je povinen osobu propustit.

(8) O předvedení a provedených služebních úkonech sepíše policista úřední záznam.

5a) Např. § 52 odst. 2 občanského soudního řádu, § 90 odst. 3 trestního řádu, § 42 odst. 2 správního řádu.

5b) Např. § 67 zákona ČNR č. 200/1990 Sb., o přestupcích, § 158 trestního řádu.

§ 14

Zajištění

(1) Policista je oprávněn zajistit osobu, která

a) svým jednáním bezprostředně ohrožuje svůj život anebo život nebo zdraví jiných osob nebo majetek;

b) se pokusila o útěk při předvedení podle § 12 odst. 8 a § 13 odst. 5;

c) na policejním útvaru slovně uráží jinou osobu nebo policistu anebo úmyslně znečišťuje či poškozuje zařízení nebo policejní majetek,

d) byla přistižena při jednání, které má znaky přestupku, je-li důvodná obava, že bude v protiprávním jednání pokračovat, anebo bude mařit řádné objasnění věci,

e) je mladší patnácti let a byla přistižena při jednání, které má znaky trestného činu, je-li důvodná obava, že bude v protiprávním jednání pokračovat, anebo bude mařit řádné objasnění věci.

(2) Pominou-li důvody zajištění, je policista povinen osobu ihned propustit.

(3) Zajištění může trvat nejdéle 24 hodin od okamžiku omezení osobní svobody.

(4) Po zajištění je policista povinen na žádost osoby zajištěné vyrozumět o této skutečnosti některou z osob uvedených v § 12 odst. 3, popřípadě jinou jím určenou osobu. Jedná-li se o osobu mladší 18 let, je policista povinen ihned vyrozumět zákonného zástupce této osoby; jedná-li se o osobu mladší patnácti let, vždy též bez odkladu vyrozumí orgán sociálně-právní ochrany mládeže. Jde-li o vojáka, je policista povinen vyrozumět nejbližší posádkovou správu nebo vojenský útvar.

(5) O zajištění sepíše policista úřední záznam.

§ 15

nadpis zrušen

(1) Policista je oprávněn zajistit cizince za účelem jeho předání orgánu, který rozhoduje podle zvláštního právního předpisu o ukončení pobytu na území České republiky nebo o správním vyhoštění, 6) jestliže

a) se cizinec dopustil jednání, pro které lze pobyt na území České republiky ukončit nebo zahájit řízení o správním vyhoštění,

b) bylo zahájeno řízení o správním vyhoštění a policista zjistí důvod pro zajištění cizince podle zvláštního právního předpisu, 6)

c) cizinec má být podle vykonatelného rozhodnutí vyhoštěn,

d) je důvod se domnívat, že cizinec neoprávněně vstoupil na území České republiky nebo zde neoprávněně pobývá.

(2) Orgán, který rozhoduje o ukončení pobytu na území České republiky nebo o správním vyhoštění, je oprávněn zajistit cizince do doby, než učiní úkony podle zvláštního právního předpisu. 6)

(3) Zajištění podle odstavce 1 může trvat nejdéle 24 hodin od okamžiku omezení osobní svobody. Zajištění podle odstavce 2 může trvat nejdéle 48 hodin od okamžiku omezení osobní svobody. Je-li orgán, který cizince zajistil podle odstavce 1, shodný s orgánem

rozhodujícím o ukončení pobytu nebo správním vyhoštění, lhůty zajištění se sčítají. Celková doba zajištění podle odstavců 1 a 2 nesmí být delší než 48 hodin od okamžiku omezení osobní svobody.

6) Zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů.

§ 16

Oprávnění k omezení pohybu agresivních osob

(1) Osobě, která fyzicky napadá jinou osobu nebo policistu nebo poškozuje cizí majetek nebo se pokusí o útěk, může být omezena možnost volného pohybu připoutáním k vhodnému předmětu.

(2) Omezení volného pohybu může trvat nejdéle do doby, než osoba od jednání upustí nebo než bude umístěna v policejní cele, nejdéle však 2 hodiny.

§ 17

Oprávnění odebrat zbraň

(1) Policista je oprávněn přesvědčit se, zda osoba, která je předváděna nebo zajištěna nebo proti které směřuje služební zákrok z důvodu jejího agresivního chování, nemá u sebe zbraň, kterou by mohla ohrozit svůj život nebo zdraví anebo život a zdraví jiných osob, a odebrat ji.

(2) Policista je oprávněn po předchozí marné výzvě k vydání zbraně odebrat zbraň osobě na místě veřejně přístupném, je-li to nezbytné v zájmu ochrany veřejného pořádku, života a zdraví osob nebo bezpečnosti majetku a hrozí-li, že zbraň může být užito k násilí nebo pohrůžce násilím. Osobě, která zbraň vydala nebo již byla zbraň odebrána, vystaví policista potvrzení o jejím převzetí.

(3) Zbraní podle odstavců 1 a 2 se rozumí cokoli, čím je možno učinit útok proti tělu důraznější. 7)

(4) Odebranou zbraň podle odstavce 1 je policista povinen vrátit proti podpisu při propuštění předvedené nebo zajištěné osoby. To neplatí, brání-li vrácení zbraně zákonné důvody. O odebrání zbraně vystaví policista osobě, které byla odebrána, potvrzení.

(5) Jestliže pominuly důvody pro odebrání zbraně podle odstavce 2 a nebrání-li tomu jiné zákonné důvody, vrátí se zbraň tomu, kdo ji vydal nebo komu byla odebrána, pokud se tato osoba o vrácení zbraně přihlásí u útvaru policie uvedeného v potvrzení o převzetí zbraně.

7) § 89 trestního zákona.

§ 18

Oprávnění k prohlídce dopravních prostředků

(1) Při pronásledování pachatelů některého ze zvlášť závažných úmyslných trestných činů 8) anebo jiných úmyslných trestných činů, k jejichž stíhání zavazuje vyhlášená mezinárodní smlouva, a při pátrání po těchto pachatelích a věcech pocházejících anebo souvisejících s uvedenými trestnými činy, je policista oprávněn prohlížet dopravní prostředky, zda se v nich tito pachatelé anebo věci nenacházejí.

(2) Při pátrání po hledaných osobách, zbraních, střelivu, výbušninách, omamných prostředcích nebo odcizených věcech, jsou policisté oprávněni přesvědčit se, zda se hledaná osoba nebo věc nenachází v dopravních prostředcích, je-li důvodné podezření, že tomu tak je.

8) § 41 odst. 2 trestního zákona.

§ 19

Oprávnění při zajišťování bezpečnosti chráněných osob

(1) Při zajišťování bezpečnosti chráněných osob, kterým je podle zvláštních právních předpisů a mezinárodních dohod poskytována osobní ochrana, je policista zařazený v ochranné službě oprávněn provést prohlídku osob, zavazadel, věcí, dopravních prostředků nacházejících se v prostoru, ze kterého by bylo možno ohrozit bezpečnost chráněné osoby, ověřit dodržení hygienických limitů ukazatelů pitné vody, potravin a pokrmů, jakož i zachování hygienických požadavků pro výkon činností epidemiologicky závažných, 8c) jestliže jich má být užito pro potřeby chráněné osoby.

(2) Prohlídku osob je policista oprávněn provést pouze tehdy, jestliže tyto osoby na jeho výzvu uvedený prostor ihned neopustí nebo hrozí-li nebezpečí z prodlení.

(3) K prohlídce objektů musí mít policista svolení vlastníka nebo uživatele. Bez uvedeného svolení je policista oprávněn vykonat prohlídku jen tehdy, je-li důvodné podezření, že z objektu by měl být proveden útok na bezpečnost chráněné osoby.

(4) Prohlídka objektu, zavazadel, věcí a dopravních prostředků nesmí sledovat jiný zájem než zajištění bezpečnosti chráněné osoby.

(5) Při ověřování zdravotní nezávadnosti a zachování hygienických požadavků podle odstavce 1 má policista zařazený v ochranné službě oprávnění a povinnosti kontrolních pracovníků podle zvláštního právního předpisu; 8d) stejným zákonem se řídí nesení a hrazení nákladů vzniklých při tomto ověřování. 8e)

8c) Zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů.

8d) Zákon č. 552/1991 Sb., o státní kontrole, ve znění pozdějších předpisů.

8e) § 20 zákona č. 552/1991 Sb.

§ 20

Oprávnění zakázat vstup na určená místa

Jestliže to vyžaduje účinné zabezpečení plnění úkolů uvedených v tomto zákoně, je policista oprávněn přikázat každému, aby na nezbytně nutnou dobu nevstupoval na určená místa nebo se na nich nezdržoval. Každý je povinen příkazu policisty uposlechnout. K vyznačení nebo ohraničení určeného místa může být použito technických prostředků.

§ 20a

Oprávnění k držení nebezpečných látek

Policista k tomu určený je oprávněn pro účely výuky, výcviku, zkoušek, expertizní činnosti apod. držet, skladovat a používat některé nebezpečné látky a věci. Takovými látkami se rozumějí zejména výbušniny, výbušné předměty, omamné látky, psychotropní látky, jedy, zacházení s nimiž upravují zvláštní předpisy; 8a) padělky peněz, známek a cenných papírů.

8a) Zákon ČNR č. 61/1988 Sb., o hornické činnosti, výbušninách a státní báňské správě, ve znění pozdějších předpisů. Nařízení vlády ČSR č. 192/1988 Sb., o jedech a některých jiných látkách škodlivých zdraví, ve znění pozdějších předpisů.

§ 20b

Oprávnění při zajišťování bezpečnosti
civilní letecké dopravy

(1) Při zajišťování bezpečnosti civilní letecké dopravy před teroristickými útoky je policista oprávněn provádět prohlídku osob a zavazadel, jakož i prohlídku letadla za účelem zjištění, zda cestující nepřepravuje věc, která by mohla být použita k teroristickému útoku.

(2) Věci podle odstavce 1 se rozumí zejména zbraň střelná, bodná, sečná, výbušniny, výbušné předměty, žiraviny.

§ 20c

zrušen

§ 20d

Oprávnění ke vstupu do živnostenských provozoven

Policista je při plnění úkolů policie oprávněn vstupovat v živnostenských provozovnách 8b) do všech prostor určených pro zákazníky; v prostorách, ve kterých probíhá nákup použitého zboží nebo zboží bez dokladu nabytí, přijímání tohoto zboží do zástavy nebo zprostředkování jeho nákupu či přijetí do zástavy, je oprávněn vstupovat i do ostatních prostor. Po skončení jejich prodeje nebo provozní doby je oprávněn tak činit, lze-li mít důvodně za to, že se v těchto prostorách zdržují osoby. Tím není dotčeno ustanovení § 21, pokud jde o vstup do bytu nebo jiného uzavřeného prostoru.

8b) § 17 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon).

§ 20e

Oprávnění při zajišťování bezpečnosti železniční dopravy

Policista služby železniční policie je při plnění úkolů podle tohoto zákona oprávněn

a) v souvislosti s pátráním po hledaných zásilkách se přesvědčit, zda hledaná věc není v dopravních prostředcích nebo ve skladištích, popřípadě jiných prostorech provozovatele celostátních drah a vleček, které jsou umístěny v obvodu dráhy,

b) k bezplatné přepravě po celostátních drahách, a to i vlaky určenými výlučně pro mezinárodní přepravu, vlaky místnkovými, a to včetně přepravy služebního psa, k jízdě na stanovišti strojvedoucího, ve služebním voze a v nákladním vlaku, jakož i k bezplatnému používání sdělovacích zařízení Českých drah a ke vstupu do vyhrazených prostor objektů a zařízení, dopravních prostředků a ostatních prostor provozovatele

celostátních drah a vleček, které jsou umístěny v obvodu dráhy.

§ 21

Oprávnění otevřít byt nebo jiný uzavřený prostor

(1) Je-li důvodná obava, že je ohrožen život nebo zdraví osoby anebo hrozí-li větší škoda na majetku, je policista oprávněn otevřít byt nebo jiný uzavřený prostor (dále jen "byt"), vstoupit do něho a provést v souladu s tímto zákonem potřebné služební zákroky, služební úkony nebo jiná opatření k odvrácení bezprostředního nebezpečí.

(2) Oprávnění uvedená v odstavci 1 má policista též v případě, vznikne-li důvodné podezření, že se v bytě nachází mrtvola.

(3) Při provádění služebních zákroků, služebních úkonů nebo jiných opatření podle odstavců 1 a 2 je policista povinen zajistit přítomnost nezúčastněné osoby; nemusí tak učinit, hrozí-li nebezpečí z prodlení.

(4) Po provedení služebního zákroku, služebního úkonu nebo jiného opatření podle odstavce 1 je policista povinen neprodleně vyrozumět uživatele bytu a zabezpečit zajištění bytu, nemůže-li tak učinit uživatel nebo jiná oprávněná osoba.

(5) O otevření bytu a provedených opatřeních sepíše policista úřední záznam.

§ 22

zrušen

§ 22a

(1) Policista je oprávněn použít technických prostředků k zabránění odjezdu vozidla v případě, že vozidlo bylo ponecháno na místě, kde je ponechání vozidla zakázáno, a jeho řidiče se na místě nepodařilo zjistit.

(2) Technických prostředků k zabránění odjezdu vozidla lze podle odstavce 1 použít, jen jsou-li zajištěny nepřetržitě podmínky pro jejich bezodkladné odstranění.

(3) Technické prostředky k zabránění odjezdu vozidla se odstraní bez zbytečných průtahů po projednání přestupku v blokovém řízení nebo po zjištění totožnosti řidiče, který vozidlo na zakázaném místě ponechal, nebo po provedení úkonů nezbytných ke zjištění totožnosti takové osoby.

(4) Technických prostředků k zabránění odjezdu vozidla z důvodu uvedeného v odstavci 1 nelze použít, jde-li o vozidlo, které

a) tvoří překážku silničního provozu, 17a) nebo

b) je viditelně označeno jako vozidlo ozbrojených sil, ozbrojených bezpečnostních sborů, požární ochrany, vozidlo určené k poskytování zdravotnických služeb, vozidlo invalidy nebo jako vozidlo osoby požívající výsad a imunit podle zákona nebo mezinárodních smluv, jimiž je Česká republika vázána.

(5) Přiložení a odstranění technických prostředků k zabránění odjezdu vozidla se provádí na náklady osoby, která vozidlo ponechala na místě, kde je to zakázáno.

(6) Na použití technických prostředků k zabránění odjezdu vozidla podle odstavců 1 až 5 se nevztahují ustanovení oddílu pátého.

17a) § 37 vyhlášky federálního ministerstva vnitra č. 99/1989 Sb.,

o pravidlech provozu na pozemních komunikacích (pravidla silničního provozu).

§ 23

Oprávnění k používání výbušnin a výbušných předmětů

Policista je oprávněn v souvislosti se zajišťováním bezpečnosti osob a ochrany majetku, zejména při likvidaci nástražných výbušných systémů, při likvidaci nálezu munice, jakož i při boji proti terorismu používat výbušniny a výbušné předměty.

§ 23a

Oprávnění k používání podpůrných operativně pátracích prostředků

Policista je při předcházení trestným činům a v souvislosti s řízením o trestných činech oprávněn používat podpůrné operativně pátrací prostředky, kterými jsou

a) krycí doklady,

b) konspirativní prostředky,

- c) zabezpečovací technika,
- d) zvláštní finanční prostředky,
- e) využití informátora.

§ 23b

Krycí doklady

(1) Krycím dokladem se pro účely tohoto zákona rozumí listina, popřípadě jiný dokument sloužící k zastírání skutečné totožnosti osoby anebo k jiným podobným účelům.

(2) Krycím dokladem nesmí být průkaz poslance nebo senátora, člena vlády, guvernéra České národní banky, člena Nejvyššího kontrolního úřadu a soudce Ústavního soudu, služební průkaz soudce a státního zástupce a doklad žijící nebo zemřelé osoby.

(3) Je-li to vzhledem k povaze krycího dokladu nutné, je policista oprávněn v nezbytné míře zajistit vložení a vyjmutí potřebných údajů do informačních systémů vedených podle zvláštních zákonů. Tyto údaje se zvláště neoznačují a ani se nevedou odděleně od ostatních osobních údajů, pokud policista nestanoví jinak. Správní úřady a jiné orgány veřejné správy jsou povinny provést úkony požadované policií a vydat krycí doklady.

(4) Krycí doklad opatřuje policie se souhlasem ministra. Ministerstvo vede evidenci krycích dokladů.

§ 23c

Konspirativní prostředky

Konspirativním prostředkem se rozumí věc, prostor nebo činnost sloužící k zastírání skutečné totožnosti osoby nebo činnosti policie.

§ 23d

Zabezpečovací technika

Zabezpečovací technikou se rozumí technické prostředky, zařízení a jejich soubory používané za účelem předcházení nebo odstranění ohrožení života a zdraví osob nebo k zabezpečení ochrany majetku.

§ 23e

Zvláštní finanční prostředky

(1) Zvláštními finančními prostředky se rozumí vyčleněné finanční prostředky, které jsou používány k úhradě některých výdajů v souvislosti s používáním operativně pátracích prostředků^{9a)} a ostatních podpůrných operativně pátracích prostředků. Na nakládání se zvláštními finančními prostředky se nevztahují právní předpisy upravující hospodaření s peněžními prostředky státu

(2) Policista nakládající se zvláštními finančními prostředky je povinen s nimi nakládat hospodárně a řádně v souladu s účelem, na který byly poskytnuty.

(3) Pravidla pro nakládání se zvláštními finančními prostředky stanoví na návrh policejního prezidenta ministr.

9a) § 158b trestního řádu.

§ 23f

Informátor

(1) Informátorem se rozumí fyzická osoba poskytující policii informace a služby takovým způsobem, aby nebyla vyražena její spolupráce s policií.

(2) Informátorovi lze poskytnout za jeho činnost finanční nebo věcnou odměnu.

Oprávnění k úkonům v souvislosti s řízením o přestupcích

§ 24

(1) Policista je v souvislosti s řízením o přestupcích oprávněn vyžadovat

a) opis rejstříku trestů v případech, ve kterých by předchozí trestní postih mohl vést k posouzení skutku jako trestného činu;

b) lékařské vyšetření včetně odběru krve a moče ke zjištění alkoholu nebo jiné návykové látky; 10)

c) jiná odborná vyjádření;

dále je policista oprávněn provádět ohledání místa přestupku, ohledání věci mající vztah ke spáchanému přestupku a v souvislosti s tím zjišťovat a zajišťovat stopy.

(2) Úkonům uvedeným v odstavci 1 písm. b) je osoba povinna se podrobit, jen není-li to spojeno s nebezpečím pro její zdraví.

(3) Odběr krve musí být proveden, požádá-li o to osoba podezřelá z přestupku.

10) § 6 zákona ČNR č. 37/1989 Sb., o ochraně před alkoholismem a jinými toxikomaniemi.

§ 25

(1) Policista je oprávněn po předchozí marné výzvě k vydání věci tuto věc odejmout, jestliže lze mít důvodně za to, že v řízení o přestupku může být vysloveno její propadnutí 11) nebo může být zabráná. 12)

(2) Nelze odejmout věc, jejíž hodnota je v nápadném nepochopitelném poměru k povaze přestupku.

(3) O odnětí věci sepíše policista úřední záznam a osobě, již byla věc odňata, vystaví potvrzení o odnětí věci; odňatou věc policista předá orgánu, který o přestupku rozhoduje.

11) § 15 zákona ČNR č. 200/1990 Sb. 12) § 18 zákona ČNR č. 200/1990 Sb.

ODDÍL TŘETÍ

Policejní cely

§ 26

(1) Policista je oprávněn osobu zajištěnou podle § 14 a 15 umístit do policejní cely (dále jen "cela") zřízené pro tento účel u policejního útvaru.

(2) Policista je dále oprávněn umístit do cely i osobu, která

a) byla zadržena; 13)

b) byla zatčena; 14)

c) má být dodána do výkonu trestu odnětí svobody; 15)

d) byla policistou převzata k provedení procesních úkonů z vazby nebo z výkonu trestu odnětí svobody;

e) byla předvedena podle § 13 odst. 5 a nelze-li jinak zajistit provedení úkonů uvedených v § 13 odst. 7.

13) § 75 a 76 trestního řádu. 14) § 69 trestního řádu. 15) § 321 odst. 3 trestního řádu.

§ 27

(1) Před umístěním osoby do cely odebere policista této osobě věci, kterými by mohla ohrozit zdraví nebo život vlastní nebo jiné osoby. Pro odebrání zdravotních pomůcek, jejichž odnětí způsobuje psychickou nebo fyzickou újmu, musí být zvláštní důvod.

(2) Policista sepíše seznam odebraných věcí, který podepíše spolu s osobou umístěnou do cely. Při propuštění osoby z cely jí odebrané věci vrátí proti podpisu.

§ 28

(1) Do cely se vždy umísťují odděleně osoby

- a) různého pohlaví;
- b) mladší 18 let a dospělí;
- c) zadržené 13) nebo zatčené, 14) u nichž lze předpokládat, že proti nim bude vedeno společné trestní řízení nebo jejich trestní věci spolu souvisejí;
- d) které se chovají agresivně.

(2) Osobu, která je zjevně pod vlivem alkoholických nápojů, léků nebo jiných návykových látek, lze umístit do cely jen tehdy, pokud lékař po provedeném vyšetření neshledá důvody pro její umístění na protialkoholní záchytné stanici nebo ve zdravotnickém

zařízení anebo pokud po provedeném ošetření již nebude důvod pro její přijetí do protialkoholní záchytné stanice nebo zdravotnického zařízení. 16)

(3) Zjistí-li policista, že osoba, která má být umístěna v cele, je zraněna nebo upozorní-li tato osoba na svou závažnější chorobu anebo je důvodné podezření, že tato osoba takovou chorobou trpí, zajistí její lékařské ošetření a vyžádá vyjádření lékaře, zda osoba může být umístěna v cele.

13) § 75 a 76 trestního řádu.

14) § 69 trestního řádu.

16) § 8 zákona ČNR č. 37/1989 Sb. a § 2 vyhlášky ministerstva zdravotnictví a sociálních věcí ČSR č. 187/1989 Sb., kterou se provádí zákon o ochraně před alkoholismem a jinými toxikomaniemi.

§ 29

(1) Cela musí být hygienicky nezávadná a musí odpovídat účelu podle § 26.

(2) V cele nesmějí být předměty, které by mohly být zneužity k ohrožení života a zdraví umístěné osoby nebo policisty.

§ 30

Nemá-li osoba dostatečný oděv nebo má-li oděv hygienicky závadný, zapůjčí jí oděv policejní útvar, u kterého je cela zřízena.

§ 31

Strava se osobě poskytuje zpravidla každých 6 hodin od omezení osobní svobody.

§ 32

(1) Jestliže osoba umístěná v cele onemocní, ublíží si na zdraví, či se pokusí o sebevraždu, policista, který vykonává ostrahu cely, učiní potřebná opatření směřující k ochraně jejího života a zdraví, zejména jí poskytne první pomoc a přivolá lékaře, od něhož vyžádá stanovisko k dalšímu setrvání osoby v cele nebo o jejím umístění ve zdravotnickém zařízení.

(2) O případech uvedených v odstavci 1, jakož i v případě úmrtí osoby umístěné v cele, policista bezodkladně vyrozumí svého nadřízeného; ten neprodleně vyrozumí příslušného prokurátora. V případě úmrtí je policie povinna oznámit tuto skutečnost též osobám blízkým zemřelému uvedených v § 12 odst. 3, pokud jsou známy.

ODDÍL ČTVRTÝ

zrušen

§ 33

zrušen

nadpis vypuštěn

§ 34

zrušen

§ 34a

zrušen

§ 34b

zrušen

§ 34c

zrušen

§ 35

zrušen

§ 36

zrušen

§ 36a

zrušen

§ 37

zrušen

ODDÍL PÁTÝ

Použití donucovacích prostředků a zbraní policistou

§ 38

Donucovací prostředky

(1) Donucovacími prostředky jsou

- a) hmaty, chvaty, údery a kopy sebeobraný;
- b) slzotvorné prostředky;

- c) obušek;
- d) pouta;
- e) služební pes;
- f) vytlačování koňmi;
- g) technické prostředky k zabránění odjezdu vozidla;
- h) zastavovací pás a jiné prostředky k násilnému zastavení vozidla;
- i) vodní stříkač;
- j) zásahová výbuška;
- k) úder střelnou zbraní;
- l) hrozba střelnou zbraní;
- m) varovný výstřel.

(2) Donucovací prostředky je policista oprávněn použít v zájmu ochrany bezpečnosti osob, své vlastní a majetku a ochrany veřejného pořádku, proti osobě, která je ohrožuje.

(3) Před použitím donucovacích prostředků je policista povinen vyzvat osobu, proti které zakročuje, aby upustila od protiprávního jednání s výstrahou, že bude použito donucovacích prostředků. To neplatí v případě ustanovení odstavce 1 písm. g). Od výzvy s výstrahou může upustit jen v případě, že je ohrožen jeho život nebo zdraví anebo život nebo zdraví jiné osoby a služební zákrok nesnese odkladu.

(4) O tom, který z donucovacích prostředků použije, rozhoduje policista podle konkrétní situace tak, aby dosáhl účelu sledovaného služebním zákrokem; přitom použije takového donucovacího prostředku, který je nezbytně nutný k překonání odporu osoby, která se dopouští protiprávního jednání.

(5) Policista je povinen dbát, aby použitím donucovacího prostředku nezpůsobil osobě újmu zřejmě nepřiměřenou povaze a nebezpečnosti jejího protiprávního jednání.

§ 39

Použití zbraně

(1) Policista je oprávněn použít zbraň,

- a) aby v případě nutné obrany nebo při pomoci v nutné obraně odvrátil přímo hrozící nebo trvající útok vedený proti jeho osobě nebo útok na život nebo zdraví jiné osoby;
- b) jestliže se nebezpečný pachatel, proti němuž zakročuje, na jeho výzvu nevzdá nebo se zdráhá opustit svůj úkryt;
- c) nelze-li jinak překonat odpor směřující ke zmaření jeho závažného služebního zákroku;
- d) aby zamezil útoku nebezpečného pachatele, jehož nemůže jiným způsobem zadržet;
- e) aby odvrátil nebezpečný útok, který ohrožuje střežený nebo chráněný objekt nebo stanoviště, po marné výzvě, aby bylo upuštěno od útoku;
- f) nelze-li jinak zadržet dopravní prostředek, jehož řidič bezohlednou jízdou vážně ohrožuje život a zdraví osob a na opětovnou výzvu nebo znamení dané podle zvláštního předpisu 9) nezastaví;
- g) aby v bezprostředním prostoru státních hranic přinutil k zastavení dopravní prostředek, jehož řidič na opětovnou výzvu nebo znamení dané podle zvláštních předpisů 9) nezastaví;
- h) když osoba, proti níž byl použit donucovací prostředek hrozby střelnou zbraní nebo donucovací prostředek varovný výstřel, neuposlechne pokynů policisty směřujících k zajištění bezpečnosti jeho vlastní nebo jiné osoby;
- i) když je třeba zneškodnit zvíře ohrožující život nebo zdraví osob.

(2) Zbraní se podle odstavce 1 rozumí zbraň střelná, bodná a sečná, nejde-li o speciální zbraň podle tohoto zákona.

(3) Použití zbraně policistou v případech uvedených v odstavci 1 písm. a) až g) je přípustné pouze tehdy, jestliže použití donucovacích prostředků by bylo zřejmě neúčinné.

(4) Před použitím zbraně v případech uvedených v odstavci 1 písm. a) až e) je policista povinen vyzvat osobu, proti které zakročuje, aby upustila od protiprávního jednání s výstrahou, že bude použito zbraně. Od výzvy s výstrahou může upustit jen v případě, že je ohrožen jeho život nebo zdraví anebo je-li ohrožen život nebo zdraví jiné osoby a služební zákrok nesnese odkladu.

(5) Při použití zbraně je policista povinen dbát nutné opatrnosti, zejména aby nebyl ohrožen život jiných osob, a co nejvíce šetřit život osoby, proti níž zákrok směřuje.

9) Vyhláška federálního ministerstva vnitra č. 99/1989 Sb., o pravidlech provozu na pozemních komunikacích (pravidla silničního provozu), ve znění vyhlášky č. 24/1990 Sb.

§ 39a

(1) Policisté zařazení v zásahových jednotkách služby pořádkové policie a v zásahové jednotce rychlého nasazení, v ochranné službě, jakož i ve službě cizinecké a pohraniční policie na letištích jsou oprávněni používat speciálních donucovacích prostředků a speciálních zbraní při zákrocích k ochraně životů a zdraví osob a k ochraně majetku, pokud tento zákon nestanoví jinak.

(2) Speciální donucovací prostředky jsou:

- a) dočasně zneschopňující prostředky;
- b) speciální vrhací prostředky, pokud nemají povahu zbraně nebo speciální zbraně podle tohoto zákona;
- c) speciální úderné prostředky.

(3) Speciální zbraně jsou:

- a) odstřelovací puška;
- b) broková zbraň;
- c) zbraň s tlumičem zvuku;
- d) zbraň se zařízením na osvětlení cíle;
- e) mechanická střelná zbraň;
- f) speciálně upravená střelná zbraň;
- g) výbušnina, speciální výbušný předmět a speciální náloživo.

(4) Speciální donucovací prostředky podle odstavce 2 písm. a) a speciální zbraně podle odstavce 3 písm. a) a b) mohou používat i policisté neuvedení v odstavci 1, pokud byli k jejich používání zvlášť vycvičeni.

(5) Použití speciálních donucovacích prostředků a speciálních zbraní se řídí ustanovením § 38 odst. 2 až 5, § 39 a § 40 až 42 tohoto zákona.

§ 40

Povinnosti policisty po použití donucovacích prostředků a zbraně

(1) Jestliže policista zjistí, že při použití donucovacích prostředků došlo ke zranění osoby, je povinen, jakmile to okolnosti dovolí, poskytnout zraněné osobě první pomoc a zajistit lékařské ošetření.

(2) Po každém použití zbraně, při kterém došlo ke zranění osoby, musí policista ihned, jakmile to okolnosti dovolí, poskytnout zraněné osobě první pomoc a zajistit lékařské ošetření. Dále je povinen učinit všechny neodkladné úkony, aby mohla být řádně objasněna oprávněnost použití zbraně.

(3) Každý služební zákrok, při kterém bylo použito donucovacích prostředků a zbraně, je policista povinen bezodkladně hlásit svému nadřízenému.

§ 41

Zvláštní omezení

Při služebním zákroku proti těhotné ženě, osobě vysokého věku, osobě se zjevnou tělesnou vadou nebo chorobou a osobě mladší 15 let nesmí policista použít úderů a kopů sebeobrany, slzotvorných prostředků, zásahové výbušky, obušku, pout, služebního psa, úderu zbraní, hrozby zbraní, varovného výstřelu a zbraně, vyjma případů, kdy útok těchto osob bezprostředně ohrožuje životy a zdraví policisty nebo jiných osob nebo hrozí větší škoda na majetku a nebezpečí nelze odvrátit jinak.

§ 42

Služební zákroky pod jednotným velením

(1) Zakročují-li policisté pod jednotným velením, rozhoduje o použití donucovacích prostředků a zbraně za podmínek uvedených v tomto zákoně velitel zakročující jednotky. O použití donucovacích prostředků a zbraně může na místě zákroku rozhodnout též nadřízený tohoto velitele, který tímto rozhodnutím přebírá velení až do ukončení zákroku. Rozhodnutí velitele zakročující jednotky a jeho nadřízeného o použití donucovacích prostředků a zbraně musí být zadokumentováno na zvukovém nebo písemném záznamu.

(2) Na velitele zakročující jednotky, který rozhodl o použití donucovacích prostředků a zbraně podle odstavce 1, přecházejí povinnosti, které mají jinak po použití těchto prostředků nebo zbraně policisté.

HLAVA TŘETÍ A

ZÁSAHOVÉ JEDNOTKY SLUŽBY POŘÁDKOVÉ POLICIE

A ZÁSAHOVÁ JEDNOTKA RYCHLÉHO NASAZENÍ

§ 42a

(1) Zásahové jednotky služby pořádkové policie (dále jen "zásahové jednotky") zřizuje ministerstvo jako organizační součásti útvarů s územní působností s výjimkou Policejního prezidia České republiky.

(2) O vyslání zásahové jednotky rozhoduje ředitel útvaru s územní působností, jehož organizační součástí zásahová jednotka je.

(3) O vyslání zásahové jednotky rychlého nasazení rozhoduje policejní prezident se souhlasem ministra.

(4) O nasazení zásahové jednotky a zásahové jednotky rychlého nasazení rozhoduje velitel, oprávněný nařídít provedení zákroku pod jednotným velením.

§ 42b

(1) Zásahové jednotky a zásahová jednotka rychlého nasazení provádějí služební zákroky proti:

a) teroristům;

b) únoscům osob a dopravních prostředků;

c) nebezpečným pachatelům organizované trestné činnosti a pachatelům zvláště závažných úmyslných trestných činů, zejména při jejich zadržení.

(2) Zásahové jednotky je možno nasadit rovněž k ochraně nebo obnovení veřejného pořádku, jakož i k obnovení pořádku v místech, kde se vykonává vazba nebo trest odnětí svobody.

(3) Zásahové jednotky je možno nasadit dále i k záchranným akcím, zejména v případě vzniku živelních pohrom a katastrof, velkých dopravních nehod a průmyslových havárií.

(4) Ministerstvo může při zřízení zásahové jednotky stanovit menší rozsah úkolů zásahové jednotky, než je uveden v odstavcích 1 až 3.

§ 42c

(1) Zákroky zásahových jednotek a zásahové jednotky rychlého nasazení se provádějí pod jednotným velením za podmínek stanovených v § 42.

(2) Policisté zařazení v zásahových jednotkách a v zásahové jednotce rychlého nasazení jsou oprávněni používat speciální donucovací prostředky a speciální zbraně podle tohoto zákona pouze při zákrocích podle § 42b odst. 1.

HLAVA ČTVRTÁ

ZPRACOVÁVÁNÍ INFORMACÍ POLICIÍ

§ 42d

Policie zpracovává v souladu s tímto zákonem a zvláštními právními předpisy^{17b)} informace včetně osobních údajů, shromážděné při plnění úkolů policie, a to v rozsahu nezbytně nutném pro plnění těchto úkolů.

17b) Zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

§ 42e

(1) Policista, který při plnění úkolů policie nemůže získat osobní údaje, umožňující budoucí identifikaci, jiným způsobem, je oprávněn u osob obviněných ze spáchání trestného činu, nebo u osob nalezených, po nichž bylo vyhlášeno pátrání a které nemají způsobilost k právním úkonům v plném rozsahu,

a) snímat daktyloskopické otisky,

b) zjišťovat tělesné znaky,

c) provádět měření těla,

d) pořizovat obrazové, zvukové a obdobné záznamy, nebo

e) odebírat biologické vzorky umožňující získání informací o genetickém vybavení.

(2) Zjišťování vnějších tělesných znaků a měření těla podle odstavce 1 provádí policista stejného pohlaví nebo na jeho žádost odborně způsobilý zdravotnický pracovník, odběr krve provádí na žádost policisty pouze odborně způsobilý zdravotnický pracovník. Odběr biologických vzorků se provádí způsobem, který nesmí ohrozit zdraví osoby.

§ 42f

(1) Policie je oprávněna, je-li to potřebné pro plnění úkolů policie, pořizovat zvukové, obrazové nebo jiné záznamy z míst veřejně přístupných, popřípadě též zvukové, obrazové nebo jiné záznamy o průběhu služebního úkonu nebo služebního zákroku.

(2) Jsou-li k pořizování záznamů podle odstavce 1 zřízeny stálé automatické technické systémy, je policie povinna informace o zřízení takových systémů vhodným způsobem uveřejnit.

HLAVA PÁTÁ

ZVLÁŠTNÍ USTANOVENÍ O ZPRACOVÁVÁNÍ OSOBNÍCH ÚDAJŮ POLICIÍ

§ 42g

Zpracovávání osobních údajů při plnění úkolů

policie v souvislosti s trestním řízením

(1) Při předcházení a odhalování trestné činnosti, zjišťování pachatelů trestných činů a konání vyšetřování o trestných činech (dále jen "plnění úkolů policie v souvislosti s trestním řízením") je policie při zpracovávání osobních údajů povinna "

a) stanovit účel, k němuž mají být osobní údaje zpracovány,

b) shromažďovat osobní údaje odpovídající pouze stanovenému účelu a v rozsahu nezbytném pro naplnění stanoveného účelu,

c) uchovávat osobní údaje pouze po dobu, která je nezbytná k účelu jejich zpracování,

d) zpracovávat osobní údaje podle tohoto ustanovení odděleně od osobních údajů zpracovávaných při plnění jiných úkolů policie,

e) neprodleně ohlásit Úřadu pro ochranu osobních údajů (17c) zřízení každé evidence obsahující osobní údaje; součástí tohoto ohlášení je název útvaru odpovědného za zpracovávání osobních údajů, účel evidence, kategorie subjektů údajů a osobních údajů, které se těchto subjektů týkají, a popis opatření k zajištění požadované ochrany osobních údajů.

(2) Policie je při zpracování osobních údajů podle odstavce 1 oprávněna v rozsahu potřebném k plnění úkolů policie v souvislosti s trestním řízením

a) sdružovat osobní údaje, které byly získány k rozdílným účelům,

b) zpracovávat nepravdivé, nepřesné a neověřené osobní údaje; tyto osobní údaje tak musí být označeny.

(3) Policie je při zpracování osobních údajů podle odstavce 1 oprávněna zpracovávat citlivé údaje (17d) je-li to ohledem na povahu trestného činu nezbytné pro plnění úkolů policie v souvislosti s trestním řízením.

(4) Policie zpracovává osobní údaje podle odstavce 1 i bez souhlasu osob; přitom je povinna dbát práva na ochranu jejich soukromého a osobního života. Policie je povinna, jakmile tím již není ohroženo plnění úkolů policie v souvislosti s trestním řízením, osobě sdělit, že zpracovává její osobní údaje, nebo provést likvidaci jejích osobních údajů.

(5) Policie neprovede likvidaci osobních údajů v případě, že jde o osobní údaje, které jsou součástí spisového materiálu a nejsou zpracovávány automatizovaně.

(6) Podle ustanovení této hlavy zpracovává policie osobní údaje též při předcházení a odhalování činů, jejichž znaky jsou uvedeny v trestním zákoně (17e) a jejichž pachatelé nejsou trestně odpovědní pro nedostatek věku nebo pro nepřičetnost, a při zjišťování těchto pachatelů.

17c) § 2 zákona č. 101/2000 Sb.

17d) § 4 písm. b) zákona č. 101/2000 Sb.

17e) § 3 trestního zákona.

§ 42h

Zpracovávání osobních údajů při pátrání po osobách

(1) Při pátrání po osobách, po nichž bylo vyhlášeno pátrání, je policie oprávněna

a) v potřebném rozsahu sdružovat osobní údaje získané k rozdílným účelům, a

b) zpracovávat citlivé údaje těchto osob, je-li to nezbytné k jejich nalezení.

(2) Policie provede likvidaci osobních údajů pohřešované nebo hledané osoby bez zbytečného odkladu po jejím nalezení. Likvidace osobních údajů nemusí být provedena,

a) byla-li osoba pohřešována nebo hledána opakovaně,

b) lze-li důvodně předpokládat, že bude opět pohřešována nebo hledána,

c) jsou-li její osobní údaje zpracovávány při plnění úkolů policie v souvislosti s trestním řízením.

§ 42i

Prověřování potřebnosti dalšího zpracovávání osobních údajů

(1) Policie nejméně jednou za 3 roky prověřuje, jsou-li zpracovávány osobní údaje nadále potřebné pro plnění úkolů policie v souvislosti s trestním řízením nebo při pátrání po osobách. Zjistí-li policie při prověřování nebo v průběhu zpracovávání osobních údajů, že již nejsou potřebné pro plnění úkolů policie v souvislosti s trestním řízením nebo při pátrání po osobách, provede bez zbytečného odkladu likvidaci těchto osobních údajů.

(2) Pro potřeby prověřování podle odstavce 1 jsou orgány činné v trestním řízení, Ministerstvo spravedlnosti, Ústavní soud a Kancelář prezidenta republiky povinny policii v mezích své působnosti průběžně informovat o pravomocných rozhodnutích orgánů činných v trestním řízení, promlčení trestního stíhání, výkonu trestu nebo o rozhodnutích prezidenta republiky týkajících se trestního řízení, trestů nebo udělené amnestie.

§ 42j

Informování o osobních údajích a oprava

nepravdivých nebo nepřesných osobních údajů

(1) Policie na písemnou žádost sdělí žadateli bezplatně osobní údaje vztahující se k osobě žadatele, a to do 30 dnů od jejího doručení.

(2) Policie na písemnou žádost provede bezplatně likvidaci nebo opravu nepravdivých nebo nepřesných osobních údajů vztahujících se k osobě žadatele, a to neprodleně po jejím doručení.

(3) O žádostech podle odstavců 1 a 2 rozhoduje Policejní prezidium České republiky; novou žádost lze podat nejdříve po uplynutí jednoho roku od podání žádosti předchozí.

(4) Policie žádostem podle odstavců 1 a 2 nevyhoví, pokud by tím došlo k

a) ohrožení plnění úkolů policie v souvislosti s trestním řízením, nebo

b) ohrožení oprávněných zájmů třetí osoby;

nevychovuje-li se žadateli, musí být rozhodnutí o žádosti písemně odůvodněno.

(5) Nezpracovává-li policie žádné osobní údaje vztahující se k žadateli nebo pokud by sdělením odůvodněného rozhodnutí došlo k ohrožení plnění úkolů policie v souvislosti s trestním řízením, žadatel se písemně vyrozumí o tom, že policie nezpracovává žádné osobní údaje vztahující se k žadateli.

- (6) Na postup při vyřizování žádosti se nevztahuje správní řád.
§ 42k

Předávání osobních údajů

- (1) Policie předá osobní údaje jiným orgánům nebo osobám,
a) stanoví-li tak zvláštní zákon,
b) je-li to ve prospěch osoby, k níž se osobní údaje vztahují, a tato osoba dala k předání souhlas nebo lze její souhlas na základě okolností důvodně předpokládat, nebo
c) je-li předání osobních údajů nezbytné k odstranění bezprostředního závažného ohrožení bezpečnosti osob nebo veřejného pořádku.
(2) Policie předá podle odstavce 1 osobní údaje na základě písemné žádosti, která musí obsahovat účel, pro který mají být osobní údaje předány. V případě podle odstavce 1 písm. c) lze předat osobní údaje i bez žádosti.
(3) K předávaným osobním údajům musí být připojeny informace o pravomocných rozhodnutích orgánů činných v trestním řízení, pokud k těmto údajům mají vztah.
(4) Nepravdivé nebo nepřesné osobní údaje nelze předávat; neověřené osobní údaje musí být při předávání označeny a musí být uvedena míra jejich spolehlivosti. Dojde-li k předání nepravdivých nebo nepřesných osobních údajů, je policie povinna bez zbytečného odkladu informovat všechny příjemce údajů, kterým byly takové osobní údaje předány.
(5) Příjemce údajů je oprávněn zpracovávat osobní údaje k jinému účelu, než ke kterému byly předány, pouze za podmínky, že by mu i pro tento účel mohly být osobní údaje předány, a pouze s předchozím souhlasem policie.
(6) Do zahraničí lze předat osobní údaje mezinárodní organizací Interpol nebo za podmínek stanovených v odstavci 1 písm. a) až c) mezinárodní policejní organizací nebo zahraničnímu bezpečnostnímu sboru, a to i bez žádosti.

§ 42l

Zveřejňování osobních údajů

Policie je oprávněna zveřejňovat osobní údaje v rozsahu nezbytném k plnění úkolů policie v souvislosti s trestním řízením nebo při pátrání po osobách.

§ 42m

Zpracování osobních údajů útvarů inspekce

- (1) Na zpracovávání osobních údajů útvarů inspekce při plnění úkolu podle § 2 odst. 4 se použijí ustanovení této hlavy obdobně.
(2) O žádostech podle § 42j odst. 1 a 2 rozhoduje ministerstvo.

HLAVA ŠESTÁ

VZTAHY POLICIE KE STÁTNÍM ORGÁNŮM, ORGÁNŮM OBCÍ, PRÁVNICKÝM A FYZICKÝM OSOBÁM

§ 43

Každý má právo obrátit se na policistu a policejní útvary se žádostí o pomoc. Policista a policejní útvary jsou povinni v rozsahu své působnosti tuto pomoc poskytnout.

§ 44

Policejní útvary poskytnou ochranu soudním exekutorům při výkonu exekuční činnosti^{17f)} a osobám pověřeným výkonem rozhodnutí soudu nebo jiného státního orgánu anebo orgánu obce, nemohou-li tyto osoby z důvodu ohrožení života nebo zdraví výkon rozhodnutí provést a požádají-li o poskytnutí této ochrany. Policejní útvary poskytnou za stejných podmínek ochranu též správci konkursní podstaty při výkonu jeho pravomoci.

17f) Zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů.

§ 45

- (1) Policejní útvary a orgány obce si navzájem poskytují informace nezbytné pro plnění úkolů pro zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku.
(2) Vláda České republiky stanoví nařízením podrobnější úpravu vztahů policie k orgánům obcí a obecní policii.

§ 45a

Informace z evidencí, které vede policie podle § 42d se poskytují službám, které působí v policii, ministerstvu vnitra, Bezpečnostní informační službě České republiky, Vojenskému obrannému zpravodajství a Vojenské policii; dalším státním orgánům a organizacím a soudním exekutorům^{17f)}, jen je-li to nezbytné pro plnění jejich úkolů podle zákona.

17f) Zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů.

§ 46

- (1) Služební zákroky směřující k rozpuštění shromáždění provádějí policejní útvary na základě rozhodnutí příslušného orgánu; bez tohoto rozhodnutí mohou provést služební zákrok, pokud tak stanoví zvláštní zákon. 18)
(2) Jestliže byl služební zákrok proveden bez rozhodnutí příslušného orgánu, je policejní útvar povinen neprodleně vyzoomět tento orgán o provedeném služebním zákroku.

18) Zákon č. 84/1990 Sb., o právu shromažďovacím.

§ 47

- (1) Policejní útvary jsou oprávněny při plnění úkolů požadovat od státních orgánů, orgánů obcí, právnických a fyzických osob pomoc při plnění svých úkolů, zejména potřebné podklady a informace. Ustanovení § 12 odst. 3 až 5 platí přiměřeně.
(2) Orgány a osoby uvedené v odstavci 1 jsou povinny požadovanou pomoc poskytnout, pokud jim v tom nebrání plnění nebo dodržování povinností podle jiných obecně závazných právních předpisů.
(3) Policejní útvary upozorňují orgány a osoby uvedené v odstavci 1 na skutečnosti, které se dotýkají jejich činnosti a mohou vést k ohrožení nebo porušení veřejného pořádku anebo ohrožení bezpečnosti osob nebo majetku.

§ 47a

- (1) Policie je v rozsahu potřebném pro plnění konkrétního úkolu policie oprávněna žádat z evidence provozované na základě zvláštního právního předpisu poskytnutí informací od příslušného správce evidence nebo zpracovatele, a to na náklady správce evidence nebo zpracovatele. Správce evidence nebo zpracovatel je povinen žádosti bez zbytečného odkladu vyhovět, nestanoví-li zvláštní právní předpis pro výdej informací policii jiný režim.^{18a)}

(2) Policie je při plnění svých úkolů oprávněna v rozsahu potřebném pro plnění konkrétního úkolu policie žádat z databáze účastníků veřejné telefonní služby, 18b) evidence občanských průkazů, 18c) evidence cestovních dokladů, 18d) evidence obyvatel 18e) a registru řidičů 18f) poskytnutí informací od příslušného správce evidence nebo zpracovatele způsobem umožňujícím dálkový a nepřetržitý přístup; v případě evidence občanských průkazů a evidence cestovních dokladů lze informace poskytnout způsobem umožňujícím pouze nepřetržitý přístup.

(3) Policie je při sledování osob a věcí oprávněna žádat v rozsahu potřebném pro plnění konkrétního úkolu policie od právnických a fyzických osob, které zajišťují telekomunikační činnost, 18g) předávání dat souvisejících s poskytováním telekomunikační služby 18h) způsobem umožňujícím dálkový a nepřetržitý přístup. Právnické a fyzické osoby, které zajišťují telekomunikační činnost, jsou povinny žádosti policie bez zbytečného odkladu vyhovět ve vyžádané formě a v rozsahu stanoveném zvláštním zákonem. 18i)

(4) Policie je oprávněna žádat poskytnutí informací podle odstavců 1 až 3 pouze v míře nezbytně nutné a za účelem provedení služebního úkolu, a to způsobem, který musí umožňovat uchovávání identifikačních údajů o útvaru policie nebo o policistovi, který o výdej informací žádal, a o účelu, k němuž byl výdej informací žádán, nejméně po dobu 5 let. O skutečnostech podle věty první je správce evidence nebo zpracovatel povinen zachovávat mlčenlivost.

(5) Za účelem zajištění ochrany osoby, o níž lze důvodně předpokládat, že je ohrožen její život nebo zdraví, je policie oprávněna požadovat po provozovatelích a správcích evidencí vedených na základě zvláštních právních předpisů, aby policii oznamovali každý výdej osobních údajů.

(6) Policie předává nebo zveřejňuje informace, které nejsou osobními údaji, neohroží-li to plnění úkolů policie. Pro předávání těchto informací do zahraničí se užije ustanovení § 42k obdobně. Policie může předat utajované skutečnosti do zahraničí i bez souhlasu Národního bezpečnostního úřadu.

(7) Policie je povinna zajistit ochranu informací před jejich neoprávněným zveřejněním nebo předáním. Tím nejsou dotčeny povinnosti policie podle zvláštních zákonů. 18j) Policista je oprávněn informace získané podle odstavců 1 až 3 využívat pouze pro plnění úkolů policie.

18a) Například zákon č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů. 18b) § 35 odst. 1 písm. a) zákona č. 151/2000 Sb., o telekomunikacích a o změně dalších zákonů. 18c) Zákon č. 328/1999 Sb., o občanských průkazech. 18d) Zákon č. 329/1999 Sb., o cestovních dokladech a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, (zákon o cestovních dokladech). 18e) Zákon č. 133/2000 Sb., o evidenci obyvatel a rodných číslech a o změně některých zákonů (zákon o evidenci obyvatel). 18f) Zákon č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů. 18g) § 84 odst. 1 zákona č. 151/2000 Sb. 18h) § 84 odst. 3 písm. c) zákona č. 151/2000 Sb. 18i) § 86 odst. 1 zákona č. 151/2000 Sb. 18j) Například zákon č. 148/1998 Sb., o ochraně utajovaných skutečností a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů.

§ 48

Policista je oprávněn v případě nebezpečí bezprostředního ohrožení života a zdraví nebo majetku požádat každého o pomoc. Kdo byl o tuto pomoc požádán, je povinen ji poskytnout; nemusí tak učinit, jestliže by tím vystavil vážnému ohrožení sebe nebo osoby uvedené v § 12 odst. 3 anebo bránil-li tomu jiné závažné okolnosti.

HLAVA SEDMÁ

VZTAHY POLICIE K ZAHRANIČÍ

§ 48a

(1) Policie je při plnění svých úkolů oprávněna spolupracovat s mezinárodní organizací Interpol, s jinými mezinárodními organizacemi a zahraničními bezpečnostními sbory.

(2) Policie je oprávněna použít na žádost zahraničního bezpečnostního sboru operativně pátrací prostředky, je-li to třeba k objasnění skutku, který by v České republice byl úmyslným trestným činem.

§ 48b

(1) Příslušník zahraničního bezpečnostního sboru může za podmínek, v rozsahu a způsobem, stanovených mezinárodní smlouvou, vykonávat na území České republiky oprávnění a povinnosti policisty.

(2) Není-li uzavřena mezinárodní smlouva a je to třeba k plnění úkolů policie, lze se souhlasem policejního prezidenta a se souhlasem příslušného orgánu cizího státu využít v rozsahu stanoveném tímto nebo zvláštním zákonem k plnění úkolů policie příslušníka zahraničního bezpečnostního sboru

a) jako agenta,

b) k provedení předstíraného převodu,

c) ke sledování osob a věcí,

d) k použití zabezpečovací techniky,

e) k provedení služebního zákroku proti teroristům.

(3) Při provádění úkonů podle odstavce 2 řídí činnost příslušníka zahraničního bezpečnostního sboru služební funkcionář stanovený policejním prezidentem. 18k)

(4) Při náhradě škody vzniklé v souvislosti s prováděním úkonů podle odstavce 2 se postupuje podle § 49 a podle zvláštního zákona. 18l)

18l) § 75 až 102 zákona č. 186/1992 Sb.

§ 48c

(1) Policista je oprávněn působit na území jiného státu a) za podmínek, v rozsahu a způsobem, stanovených mezinárodní smlouvou,

b) na základě rozhodnutí vlády o účasti na mírových operacích podle rozhodnutí mezinárodní organizace, již je Česká republika členem, nebo s níž má uzavřeny příslušné dohody, nebo

c) je-li vyslán k plnění úkolů policie na základě rozhodnutí ministra se souhlasem příslušného orgánu cizího státu nebo na žádost příslušného orgánu cizího státu.

(2) Při vyslání policisty do zahraničí podle odstavce 1 se postupuje podle zvláštního zákona. 18k)

18k) § 2 odst. 2 zákona č. 186/1992 Sb.

HLAVA OSMÁ

NÁHRADA ŠKODY

§ 49

(1) Stát odpovídá za škodu osobě, která poskytla pomoc policii nebo policistovi na jeho žádost nebo s jeho vědomím (dále jen "poškozený"). Stát se této odpovědnosti může zprostit jen tehdy, způsobil-li si tuto škodu poškozený úmyslně.

(2) Došlo-li u poškozeného k újmě na zdraví nebo smrti, určí se rozsah a výše náhrady škody podle předpisů o odškodňování pracovních úrazů pracovníků. Vláda České republiky stanoví nařízením, ve kterých případech a v jakém rozsahu

a) náleží poškozenému, vedle nároků podle pracovních předpisů, jednorázové mimořádné odškodnění;
b) se zvyšuje jednorázové odškodnění náležející podle pracovních předpisů pozůstalým po poškozeném a kdy lze takové odškodnění přiznat osobám, které byly na poškozeného odkázány výživou.

(3) Stát odpovídá i za škodu na věcech, která poškozenému vznikla v souvislosti s poskytnutím této pomoci. Přitom se hradí skutečná škoda, a to uvedením v předešlý stav; není-li to možné nebo účelné, hradí se v penězích. Poškozenému může být přiznána i úhrada nákladů spojených s pořízením nové věci náhradou za věc poškozenou.

(4) Stát odpovídá i za škodu, kterou osoba způsobilá v souvislosti s pomocí poskytnutou policii nebo policistovi.

(5) Stát odpovídá i za škody způsobené policií nebo policistou v souvislosti s plněním jejich úkolů stanovených tímto zákonem; to neplatí, pokud se jedná o škodu způsobenou osobě, která svým protiprávním jednáním oprávněný a přiměřený služební

zárok vyvolala.

(6) Náhradu škody poskytuje v zastoupení státu ministerstvo.

HLAVA DEVÁTÁ
USTANOVENÍ SPOLEČNÁ, PŘECHODNÁ
A ZÁVĚREČNÁ
Ustanovení společná
§ 50

Početní stavy policie určuje vláda České republiky.

§ 50a

Povolávání vojáků k plnění úkolů policie

(1) Vláda České republiky může při mimořádné situaci při zajišťování ochrany státních hranic nebo k plnění úkolů služby pořádkové policie anebo ochranné služby v rozsahu stanoveném zvláštním zákonem 19) povolat vojáky v činné službě k plnění úkolů policie, pokud síly a prostředky policie nebudou dostatečné k zajištění vnitřního pořádku a bezpečnosti státu.

(2) Vojáci v činné službě povolání podle odstavce 1 mají při plnění úkolů policie oprávnění a povinnosti policistů, pokud vláda České republiky rozsah těchto oprávnění a povinností neomezí.

(3) Vojáci uvedení v odstavci 2 prokazují svou příslušnost k plnění úkolů policie svým předepsaným stejnojmenným se zevním označením "POLICIE", popř. i ústním prohlášením nebo průkazem potvrzujícím oprávnění k plnění úkolů policie.

(4) Ministerstvo může stanovit vyhláškou další podrobnosti o prokazování příslušnosti vojáků uvedených v odstavci 2 k plnění úkolů policie.

19) Zákon č. 92/1949 Sb., branný zákon, ve znění pozdějších předpisů (úplné znění č. 331/1992 Sb.).

§ 50b

Povolávání příslušníků Vězeňské služby
k plnění úkolů policie

(1) Vláda České republiky může k plnění úkolů služby pořádkové policie anebo ochranné služby policie povolat příslušníky Vězeňské služby České republiky, pokud síly a prostředky policie nebudou dostatečné k zajištění vnitřního pořádku a bezpečnosti.

(2) Příslušníci Vězeňské služby České republiky povolání podle odstavce 1 mají při plnění úkolů policie oprávnění a povinnosti policistů, pokud vláda České republiky rozsah těchto oprávnění a povinností neomezí.

(3) Příslušníci Vězeňské služby České republiky prokazují svou příslušnost k plnění úkolů policie svým předepsaným stejnojmenným se zevním označením "POLICIE", popřípadě i ústním prohlášením nebo průkazem potvrzujícím oprávnění k plnění úkolů policie.

(4) Ministerstvo může stanovit vyhláškou další podrobnosti o prokazování příslušnosti příslušníků Vězeňské služby České republiky povolaných podle odstavce 1 k plnění úkolů policie.

§ 51

Ministr může povolat policisty k plnění úkolů v ministerstvu.

§ 52

Povinnost mlčenlivosti

(1) Policista je povinen zachovávat mlčenlivost o skutečnostech, se kterými se seznámil při plnění úkolů policie nebo v souvislosti s nimi, a které v zájmu zabezpečení úkolů policie nebo v zájmu jiných osob vyžadují, aby zůstaly utajeny před nepovolanými osobami. Tato povinnost trvá i po skončení služebního poměru policisty.

(2) Každý, koho policejní útvary nebo policisté požádají o poskytnutí pomoci, je povinen, byl-li řádně poučen, zachovávat mlčenlivost o všem, co se v souvislosti s požadovanou nebo poskytnutou pomocí dověděl.

(3) Povinnosti mlčenlivosti je oprávněn zprostit policistu nebo osobu uvedenou v odstavci 2 ministr nebo jím pověřená osoba.

§ 53

Na základě dožádání k tomu oprávněného státního orgánu provádí policie za podmínek stanovených zvláštním zákonem technické zabezpečení při používání zpravodajské techniky.

§ 53a

(1) Kontrolu použití odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu a použití sledování osob a věcí podle zvláštního zákona 19a) vykonává poslanecká sněmovna, která k tomu účelu zřizuje kontrolní orgán. Kontrolní orgán se skládá z pěti poslanců výboru určeného poslaneckou sněmovnou.

(2) Ministr předkládá kontrolnímu orgánu nejméně dvakrát ročně a dále na jeho žádost veškeré požadované informace o použití prostředků podle odstavce 1.

(3) Členové kontrolního orgánu jsou povinni zachovávat tajnost utajovaných skutečností, o kterých se dověděl v souvislosti s výkonem této funkce. Tímto ustanovením nejsou dotčeny předpisy o ochraně utajovaných skutečností.

19a) § 88 a § 158d odst. 3 trestního řádu.

§ 54

- (1) Služební stejnokroj a odznaky policie je oprávněn nosit jen policista.²¹⁾
(2) Policie je oprávněna užívat zvláštní barevné provedení a označení svých služebních vozidel, plavidel a letadel.
(3) Způsob vnějšího označení a odznaky policie, vzory služebních stejnokrojů a zvláštního barevného provedení a označení služebních vozidel, plavidel a letadel policie upraví ministerstvo vyhláškou.

21) § 21 odst. 1 písm. i) zákona ČNR č. 200/1990 Sb., o přestupcích.

§ 54a

(1) Přestupku se dopustí ten, kdo úmyslně na místě veřejnosti přístupném neoprávněně užívá na vozidle, plavidle nebo letadle zvláštního barevného provedení a označení používaného na služebních vozidlech, plavidlech a letadlech policie, anebo zvláštního barevného provedení a označení s ním zřejmě zaměnitelného.

(2) Za přestupek podle odstavce 1 lze uložit pokutu do 5000 Kč.

(3) Na přestupky podle odstavce 1 a jejich projedávání se vztahují obecné předpisy.²²⁾

22) Zákon ČNR č. 200/1990 Sb., ve znění pozdějších předpisů (úplné znění č. 124/1993 Sb.).

Ustanovení přechodná

§ 55

Pokud se v obecně závazných právních předpisech hovoří o Sboru národní bezpečnosti, útvech Sboru národní bezpečnosti a příslušnících Sboru národní bezpečnosti, dále o Veřejné bezpečnosti, útvech Veřejné bezpečnosti a příslušnících Veřejné bezpečnosti, rozumí se tím, pokud jde o útvary a příslušníky podřízené ministerstvu, policie a policisté.

§ 56

zrušen

§ 57

zrušen

§ 58

zrušen

Ustanovení závěrečná

§ 59

Ustanovení zrušovací

Zrušuje se ustanovení § 12 odst. 4 zákona České národní rady č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České socialistické republiky, ve znění pozdějších předpisů.

§ 60

Účinnost

Tento zákon nabývá účinnosti dnem vyhlášení.

Vybraná ustanovení novel

Čl.VI zákona č. 265/2001 Sb.

Přechodné ustanovení k části třetí

Policisté zařazení ve službě kriminální policie a v úřadech vyšetřování se dnem účinnosti tohoto zákona zařazují do služby kriminální policie a vyšetřování.

